

OBČINA GORNJA RADGONA
OBČINSKI SVET
Partizanska c. 13, 9250 Gornja Radgona
Tel: 02/561-16-71, Fax: 02/564-38-14
<http://www.gor-radgona.si>
e-pošta: tajnistvo.zupana@gor-radgona.si

PREDLOG

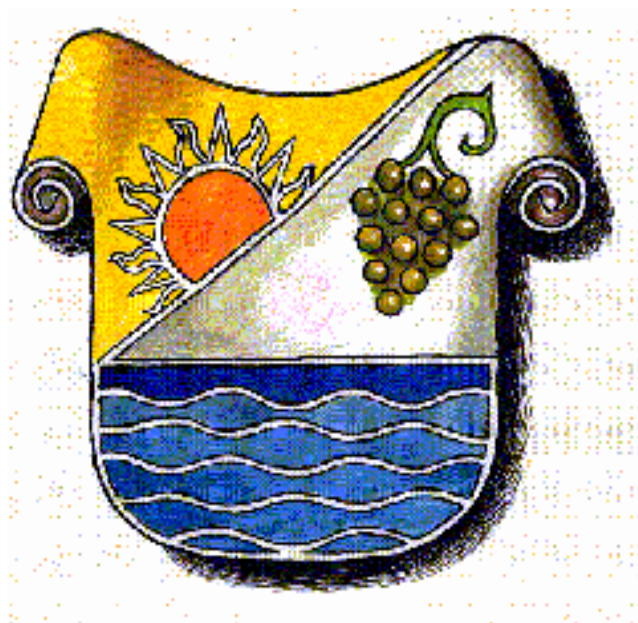
Na podlagi 20. člena Statuta Občine Gornja Radgona (Uradni list RS, št. 44/99, 104/00 in 53/03) je Občinski svet Občine Gornja Radgona na svojiseji, dne2004 sprejel naslednji

S K L E P

Občinski svet Občine Gornja Radgona sprejema predlog razvojnega programa Občine Gornja Radgona za obdobje 2004 - 2008.

Številka: 30005-3/2003-03/DB
Datum:

ŽUPAN
OBČINE GORNJA RADGONA
Anton KAMPUŠ

**PREDLOG RAZVOJNEGA PROGRAMA
OBČINE GORNJA RADGONA**

za obdobje 2004 - 2008

oktober 2003 – maj 2004

PROJEKT: **OBČINSKI RAZVOJNI PROGRAM,
NAČRT RAZVOJNIH PROGRAMOV**

NAROČNIK: **OBČINA GORNJA RADGONA**

IZVAJALEC: **EKONOMSKI INSTITUTE MARIBOR d.o.o.
RAZLAGOVA ULICA 22, 2000 MARIBOR**

SODELAVCI: **mag.VIDA PERKO, eim
ZLATKA ZASTAVNIKOVIC, eim
VILJENKA GODINA, direktor eim
ANTON KAMPUŠ, župan občine
DANIJEL VRZEL, podžupan občine
DUŠAN ZAGORC, podžupan občine
DARINKA BODANEC, direktorica občinske uprave
IGOR PIVEC, vodja oddelka občine
DARJA REMSKO, višji svetovalec
DRAGAN KUJUNDŽIČ, višji svetovalec
JANJA BRUMEN, svetovalec I. občine
JOŽE ŠČAVNIČAR, strokovni sodelavec občine
PETER CVETKOVIČ, strokovni sodelavec občine
DANIJEL BORKO, strokovni sodelavec občine**

JAVNE RAZPRAVE:

V sklopu priprave osnutka Občinskega programa občine Gornja Radgona je bila vključena tudi širša javnost. Organizirane so bile tri razvojne delavnice na katerih so udeleženci oblikovali vizijo občine, pripravljali analizo priložnosti in ovir ter prednosti in slabosti občine, dajali predloge in ideje za občinske projekte. Delavnice so se odvijale 11. septembra 2003, 3. oktobra 2003 in 6. oktobra 2003.

Prva delavnica v septembru je bila splošna in v njej so sodelovali gospod župan, direktorica občinske uprave, vodje oddelkov občinske uprave in strokovni sodelavci.

Druga delavnica je bila tematsko namenjena razvoju gospodarstva in podjetništva. Na delavnico so bili povabljeni predstavniki Območne obrtne zbornice, vsa pomembnejša podjetja v občini, Zavod za zaposlovanje in upravne enote, Kmetijska zadruga, Kmetijsko gozdarski zavod, RRA Mura, predstavniki osnovnih šol, Ljudske univerze, zdravstvo, banke, in ostali.

Tretja delavnica je bila namenjena razvoju turizma, podeželja in kmetijstva. Povabljeni so bili predstavniki Zavoda za turizem, TIC-a, razvojne organizacije, pomembnejše turistične kmetije, gostišča, vinotoči, Javni sklad za kulturno dejavnost, predstavniki krajevnih skupnosti, predstavniki osnovnih šol, Ljudske univerze, Kmetijska zadruga, Kmetijsko gozdarski zavod, RRA Mura, banke, idr.

V februarju 2004 sta bila podjetjem v občini Gornja Radgona poslana dva vprašalnika z namenom boljšega sodelovanja podjetij in občine.

ČAS IZVAJANJA: **JUNIJ 2003 – MAJ 2004**

VSEBINA	stran
0. UVOD	5
1. OCENA STANJA	6
1.1 Pomurska regija – statistični podatki	6
1.2 Predstavitev občine Gornja Radgona	9
1.3 Analiza stanja in razvojnih trendov	12
1.4 SWOT analiza občine	32
1.5 Ključni problemi	33
2. VIZIJA OBČINE	35
3. CILJI OBČINE	35
4. RAZVOJNA STRATEGIJA OBČINE	37
4.1 Strateške prioritete oz. prioritetni programi s projekti	37
I. Strategija gospodarstva, turizma, kmetijstva in podeželja	39
II. Strategija varovanja okolja in prostora	52
III. Strategija razvoja socialnega okolja	63
5. ZAKLJUČEK	76
5.1 Aktivnosti za realizacijo razvojnega programa	76
5.2 Spremljanje izvajanja razvojnega programa	76
6. PRILOGE	77

Spoštovane občanke, spoštovani občani!

Občina smo ljudje in od nas je odvisno kaj želimo doseči, kaj želimo postati, kam želimo iti in kam želimo priti. Le ljudje z vizijo, ambicijami in jasnimi cilji so tisti, ki strmijo k temu, da svoje cilje dosežejo. Ljudje, ki hodijo po svetu odprtih oči in dovtetni za nove izzive, praviloma vedno najdejo nove priložnosti in jih prinašajo ter prenašajo v svoje okolje. Takšni posegajo po vrhovih, ker se nočejo utapljati v povprečju vsakdana.

Kot župan občine Gornja Radgona globoko verjamem v moč ljudi in na to moč ves čas računam, saj na njej gradim tudi svoje trenutno poslanstvo. Zato sem izjemno vesel, da vam lahko predstavim Razvojni program te naše skupnosti, v katerem smo opredelili naše skupne cilje na vseh področjih, ki lahko prispevajo k našemu hitrejšemu razvoju.

Naša občina je bila v preteklosti znana po pomembnih nosilcih gospodarskega in posledično družbenega ter splošnega razvoja. Po osamosvojitvi so ti ključni nosilci doživeli zlom in se v naslednjih letih nujno prilagajali novim tržnim pogojem. Danes lahko z gotovostjo trdimo, da so bili na tej poti uspešni in so se preoblikovali v nova podjetja, ki jih krasijo atributi sodobnih globalno orientiranih gospodarskih subjektov, z jasno lastno razvojno vizijo. To je zagotovo ena ključnih prednosti, ki nas lahko navdaja z optimizmom in predstavlja tudi našo pomembno razvojno priložnost.

Mi skupaj imamo vizijo in jasne cilje. Čeprav se ob pogledih nanje vedno ne strinjamo, verjamemo, da se strinjamo s tem, da želimo postati razvojno prepoznavna, za investitorje zanimiva evropsko usmerjena lokalna skupnost, ki bo delovala v zadovoljstvo svojih občanov in vzpodbujala ključne razvojne iniciative ljudi z idejami.

Zavedajoč se dejstva, da je prav naša občina ena izmed tistih, ki ima trenutno skoraj najvišjo stopnjo relativne brezposelnosti v državi, smo leto pred vstopom v Evropsko Unijo pričeli v vzpodbujanju gospodarskega razvoja, na katerem bomo gradili tudi širši družbeni razvoj in to je tudi temeljna usmeritev razvojnega načrta Občine Gornja Radgona.

Cilje, ki smo jih zastavili želimo in jih bomo uresničili tudi zato, ker imamo strateško izjemno lego, ker imamo sposobne kadre, ker smo pripravljeni dati priložnost mladim, ker smo dovtetni za nove ideje, ker se lahko pohvalimo s številnimi naravnimi znamenitostmi, ker smo v tako kratkem času ustvarili temelje dobrega čezmejnega sodelovanja, ker smo se postavili na čelo nekaterih razvojno povezovalnih iniciativ, ker imamo ljudi, ki vedo kaj hočejo in ker smo široko odprti za novo strateška povezovanja.

Dokument, ki je pred vami, predstavlja zatečeno stanje ključnih področij naše občine, zato v njem najdemo opis stanja gospodarstva, okolja in prostora, družbene infrastrukture in dejavnosti, pa podatke o prebivalstvu in še čem. Na tej osnovi so opredeljene razvojne prioritete in konkretni razvojni projekt, ki se bodo izvedli v naslednjem srednjeročnem obdobju in bodo tudi del naših letnih proračunov.

Razvojni program naše občine je živ dokument in doživljal sprotno preverjanje ter morebitne popravke in dopolnitve. Ta želja in beseda bo "postala meso", ko boste zaznali željo in potrebo po tem, da je tudi vaša ideja del razvojnih snovanj naše skupnosti. S takšnim načinom

dela bomo dosegli trajnostni razvoj snovanj naše skupnosti. S takšnim načinom dela bomo dosegli trajnostni razvoj in naslednje cilje:

- ustanavljanje novih gospodarskih subjektov v občini, tudi s privabljanjem tujih investitorjev,
- povečevanje števila zaposlenih na račun zaposlovanja pri obstoječih in novo nastalih podjetjih ter v ustanovah,
- večje varovanje okolja in prostora,
- skrb za človeka in njegovo večjo socialno vključenost;

V tem smislu vas pozivam, da postanete partnerji v uresničevanju skupne razvojne vizije Občine Gornja Radgona in nam vsem skupaj želim veliko zagnanosti ter uspeha pri njenem uresničevanju.

Gornja Radgona, 2003-11-03

Župan
Anton Kampuš

0. UVOD

Po ustavi in zakonih Republike Slovenije ima občina pomembne funkcije in pristojnosti, ki se nanašajo na interese prebivalstva. V izvorni pristojnosti so mnoge funkcije, ki so vitalnega pomena za življenje in delo njenih prebivalcev in se lahko učinkoviteje obvladujejo na lokalnem nivoju.

Ena od podlag za delovanje občine je njeno premoženje, dohodki od premoženja pa so eden od pomembnih virov za financiranje zadev lokalnega pomena. Občina mora po Zakonu o lokalni samoupravi upravljati občinsko premoženje, ki je javno premoženje, s skrbnostjo dobrega gospodarja.

Predpogoj za razvoj sleherne sredine, tako z vidika individualnega subjekta, kot z vidika razvoja in vseh ostalih javnih subjektov je ureditev javne infrastrukture in drugih lokalnih javnih služb. Vse te odločitve morajo biti dolgoročno načrtovane in morajo upoštevati temeljna načela upravljanja z občinskim premoženjem. Razvoj infrastrukture predstavlja po oceni EU enega od najbolj multiplikativnih faktorjev hitrejšega razvoja – tako na področju gospodarstva, kot na področju družbenega razvoja. Težnje pri izboljšanju standarda, na drugi strani pa omejeni javni viri, zahtevajo jasno postavljene dolgoročne cilje, strategijo in razvojno politiko občine.

V letu 1989 je bilo z zakonom ukinjeno planiranje za daljše časovno obdobje z izjemo prostorskih planov. Zakon o javnih financah (Ur.list RS, št.79/99), ki je bil sprejet v oktobru leta 1999, ponovno uvaja planiranje na daljši rok s tem, ko določa, da so sestavni del proračuna za posamezno leto finančni načrti za dvoletno obdobje in načrti razvojnih programov za štiriletno obdobje. Občina je dolžna pripraviti večletne razvojne programe, saj morajo finančni načrti neposrednih uporabnikov in obrazložitve le-teh vsebovati cilje, strategije in programe usklajene s cilji, strategijo in programi občine, opredeljenimi v dokumentih dolgoročnega razvoja občine. Pomembna kvaliteta, ki jo uvaja Zakon o javnih financah, je prehod od planiranja stroškov k planiranju rezultatov, ki jih načrtuje občina doseči z vlaganjem sredstev na posameznem proračunskem področju. Pogoj za planiranje rezultatov pa so natančno opredeljeni cilji, ukrepi in strategija razvoja na posameznem področju proračunske porabe, usklajena z dolgoročnimi cilji in strategijo občine.

Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Ur.list RS, št.60/99) in njegovi podzakonski akti nalagajo občinam pripravo regionalnega razvojnega programa kot temeljnega planskega dokumenta za načrtovanje in izvajanje ukrepov regionalne strukturne politike na regionalni ravni in je hkrati tudi podlaga za alokacijo državnih razvojnih spodbud za programe in projekte, ki so usklajeni z državnimi in evropskimi razvojnimi prioritetami. Da bi se razvojni cilji in prioritete občine čim bolj upoštevale in uresničevale, je občina pripravila občinski razvojni program, s katerim je opredelila glavne cilje in smeri razvoja v prihodnosti.

Pričujoč dokument predstavlja dokument dolgoročnega razvoja občine Gornja Radgona s poudarkom na uresničevanju ciljev in strategij iz zastavljenih štirih osnovnih prioriternih področij občine.

1. OCENA STANJA

V nadaljevanju so prikazani statistični in drugi podatki iz javno dostopnih virov, ki predstavljajo osnovo za pregled sedanjega stanja oz. oceno doseženega.

1.1. Pomurska regija – statistični podatki¹

Ime Pomurje se prvič pojavlja leta 1859. Označuje področje ob reki Muri (Prlekija in Prekmurje), ki je dolga leta predstavljala mejo: Prlekija je pripadala avstrijskemu, Prekmurje pa madžarskem delu Avstro-ogrske monarhije. Prekmurje je bilo priključeno Sloveniji oz. SHS leta 1919.

Pomurje obsega 1.338 km², kar je 6,6% površine Slovenije ter ima relativno dolgo mejo z Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško. Za regijo je značilna razdrobljenost na majhne občine, saj si 1.338 km² deli kar 26 občin. Pomurje obsega območje štirih upravnih enot - Ljutomer, Lendava, Murska Sobota in Gornja Radgona.

V regiji prevladuje ravninski svet, obstajajo pa tudi strnjena območja hribovitega sveta. Medtem, ko Slovenske gorice predstavljajo vinogradniško področje, ima Goričko idealne pogoje za sadjarstvo. Občina Gornja Radgona spada v pomursko regijo, z delom v Srednjeslovenskih goricah pa se navezuje tudi na štajerski del.

Tabela št.1: Statistični podatki Pomurske regije

POMURSKA REGIJA	Vrednost	V % SLO=100	Indeks ravni; SLO=100	Rang	SLOVENIJA
					Vrednost
Površina (km ²)	1.338	6,6	-	8	20.273
Prebivalstvo (30.6.2002)	123.776	6,2	-	6	1.995.718
Gostota poselitve (30.6.2002)	93	-	94,0	6	98
Indeks staranja ² (30.6.2003)	104,2	-	108,1	7	96,4
Stopnja rasti prebivalstva v %	-5,1	-		12	5,5
BDP na prebivalca, 1999, v 000 SIT	1.407	-	76,6	12	1.837
Bruto osnova za dohodnino na preb., 2001, v SIT	762.245	-	74,0	12	1.030.146
Št. Aktivnega prebivalstva	56.489	6,4		6	886.237
Stopnja brezposelnosti v %	17,6		151,2	11	11,6
Stopnja zaposlenosti ³ v %	53,5		95,7	10	55,9
Površina v OPRP ¹ (km ²)	1.338	6,6	-	1-3	57,2
Prebivalstvo v OPRP ¹	124.989	6,3	-	1-3	48,7

Vir: UMAR, Regionalni vidiki razvoja Slovenije, 7/2002

Opombe:

¹ OPRP – območja s posebnimi razvojnimi problemi po ZSRR (Ur.l. RS, 60/99)

² Indeks staranja = stari 65 let in več / stari od 0 do 14 let * 100

³ Stopnja zaposlenosti = delovno aktivno preb. / delovno sposobno preb. *100

¹ UMAR, Regionalni vidiki razvoja Slovenije, 7/2002

Območje regije in demografska gibanja

V Pomurski regiji živi 6,2% prebivalstva Slovenije oz. približno 125.000 ljudi. Gostota poselitve je malo pod slovenskim povprečjem in neenakomerna, v osrednjem delu regije je skoraj 10-krat višja kot na severovzhodu. Po letu 1981 se je število prebivalstva najbolj zmanjšalo prav v Pomurju in to kar za 5,1%. Med vsemi regijami v Sloveniji se je v Pomurju najbolj občutneje zmanjšalo število mladih do 14. leta. Glede na to ne preseneča, da je **indeks staranja v Pomurski regiji nadpovprečen** in presega slovensko povprečje za dobrih 8%.

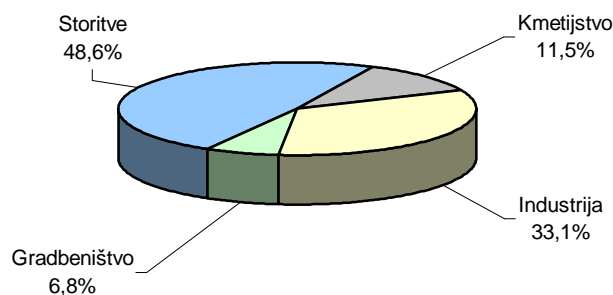
Izobrazbena struktura

V letu 1998 je prebivalstvo v regiji po številu let šolanja (9,7 let šolanja, upoštevano prebivalstvo v starosti od 16-65 let), še vedno zaostajalo za slovenskim povprečjem. Z leti se izobrazbena struktura sicer izboljšuje, toda regija v teh in podobnih kriterijih primerjalno še vedno zaostaja za Slovenijo. Po deležu študentov na 1.000 prebivalcev je v študijskem letu 1999/2000 Pomurska regija dosegala le okoli 74% slovenskega povprečja, kar je najnižji delež v Sloveniji, čeprav je ta delež v obdobju od 1991 do 1999 nadpovprečno hitro rasel. Stopnja vključenosti prebivalstva v starosti od 20-24 let v dodiplomski študij pa je še nižja (dosega le 71% slovenskega povprečja), kar pomeni, da je Pomurska regija po **kazalcih izobraženosti prebivalstva še vedno na repu med slovenskimi regijami**.

Gospodarska struktura in gospodarska moč regije

Pomurska regija je v letu 1999 ustvarila 4,8% slovenske bruto dodane vrednosti. V strukturi le-te je nadpovprečno zastopan primarni sektor (kmetijstvo, lov, gozdarstvo in ribištvo), ki ustvari 11,5% bruto dodane vrednosti Pomurske regije, kar je trikrat več kot v povprečju v Sloveniji. V strukturi bruto dodane vrednosti je nadpovprečen še delež industrije, podpovprečen pa delež storitev (zlasti storitev finančnega posredništva, storitev, povezanih z nepremičninami, najemom in drugih poslovnih storitev), ki sicer pripeva največ k ustvarjeni bruto dodani vrednosti v regiji.

Slika št.1: Bruto dodana vrednost po sektorjih v Pomurski regiji, leto 1999

Po **višini bruto domačega proizvoda na prebivalca** v letu 1999 je Pomurska regija **na zadnjem mestu** med slovenskimi statističnimi regijami, in sicer 23% pod slovenskim povprečjem, kar po oceni pomeni 52% povprečja članic EU. Pomurska regija je **na repu slovenskih statističnih regij tudi po ekonomski moči prebivalstva, merjeni z višino bruto osnove za dohodnino na prebivalca**, saj je v letu 2001 dosegla le 74% povprečja Slovenije.

Poslovanje gospodarskih družb

V letu 2001 so v Pomurju oddale zaključne račune 1.004 gospodarske družbe, kar je toliko kot leto poprej. V gospodarskih družbah je bilo zaposlenih 20.692 delavcev. V regiji še vedno prevladujejo velika podjetja in delovno intenzivne dejavnosti, saj število zaposlenih na podjetje (21) daleč presega slovensko povprečje (12). Pri tem **izstopa zlasti tekstilna industrija**, ki je po podatkih iz leta 2001 še vedno zaposlovala 27% vseh zaposlenih v regiji. Število zaposlenih v tekstilni industriji se postopoma zmanjšuje, v reševanje te panoge pa se vključuje tudi država.

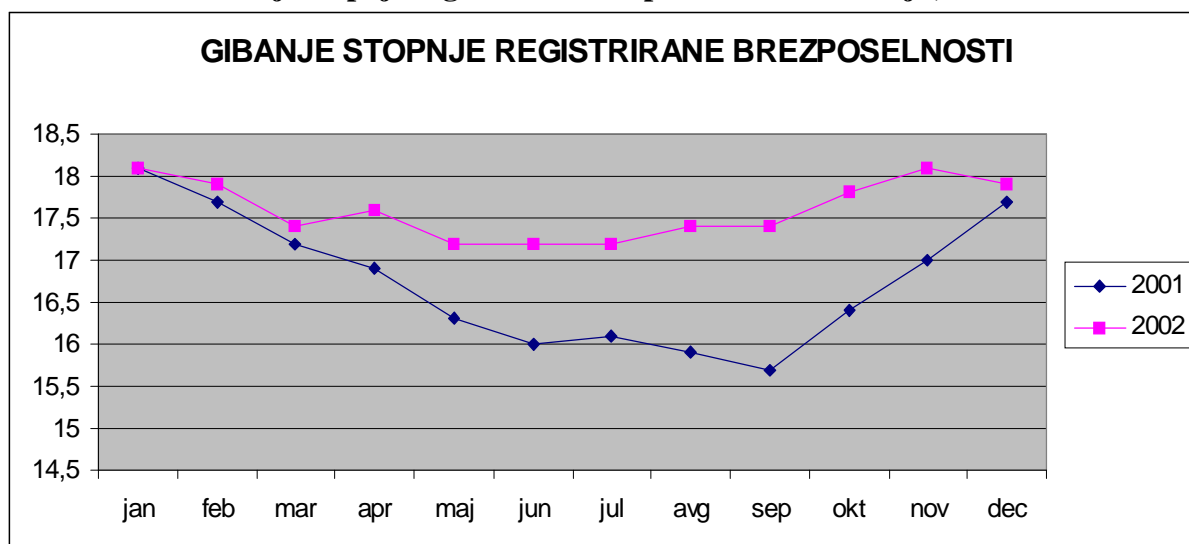
Za regijo je **zelo pomembna dejavnost kmetijstvo**, ki zaposluje 6% vseh zaposlenih. 7,3% gospodarskih družb z 8% zaposlenih deluje tudi v gradbeništvu. Gospodarske družbe v storitvenih dejavnostih pa zaposlujejo 27,5% vseh zaposlenih v gospodarskih družbah regije.

Gospodarske družbe regije so v letu 2001 poslovale z neto čisto izgubo. Negativno so poslovale samo gospodarske družbe v industriji (tekstilna industrija in industrija naftnih derivatov), še leto poprej tudi v kmetijstvu in storitvah. Tudi drugi indikatorji uspešnosti gospodarstva regije so večinoma podpovprečni. Bruto dodane vrednost na zaposlenega je podpovprečna in dosega 69,2% povprečja Slovenije. Regija je podpovprečna tudi po višini čistega dobička poslovnega leta na zaposlenega. V letu 2001 je regija sicer nekoliko zmanjšala zaostajanje za slovenskim povprečjem, vendar še vedno dosega le 53% slovenskega povprečja. Regija je tudi podpovprečno izvozno naravnana, saj s prodajo na tujih trgih ustvari okoli 20% vseh prihodkov, kar je manj kot gospodarske družbe v Sloveniji v povprečju. Plače na zaposlenega v regiji so za skoraj petino pod slovenskim povprečjem, kar Pomursko regijo uvršča na zadnje mesto po tem kazalcu. Svetlo točko v gospodarstvu predstavlja **zdraviliški turizem**. Ta dejavnost, v povezavi z razvojem turizma na ostalih področjih, je v porastu in tudi obeti v prihodnje so zelo dobri.

Brezposelnost

Stopnja registrirane brezposelnosti je v Pomurju že vrsto let nad slovenskim povprečjem. V prvem polletju leta 2002 je znašala 17,6% in je za 6 odstotnih točk preseгла registrirano stopnjo brezposelnosti v Sloveniji (višjo stopnjo registrirane brezposelnosti je imela le Podravska regija). Stopnja zaposlenosti je nasprotno s 53,5% med najnižjimi v Sloveniji. Delež dolgotrajno brezposelnih je podpovprečen in znaša 54,4%. **Delež mladih med brezposelnimi je med najvišjimi v Sloveniji** (26%), presega ga edino Zasavska regija. V pomurskih upravnih enotah je bila povprečna stopnja registrirane brezposelnosti v letu 2002 naslednja: Gornja Radgona 19,1%, Lendava 19,2%, Ljutomer 15,3% in Murska Sobota 17,1%. Sicer pa se delež mladih brezposelnih tudi v Pomurju zmanjšuje. Tako kot v drugih regijah tudi Pomurska regija precej izstopa po deležu iskalcev prve zaposlitve med brezposelnimi, ki je tu najvišji (25,9%). Za regijo je značilna zelo slaba izobrazbena struktura brezposelnih, saj je okoli 55% brezposelnih brez strokovne izobrazbe. Po drugi strani pa so možnosti za zaposlitev visoko izobraženih kadrov v regiji razmeroma majhne. Kljub težavam v gospodarstvu se zmanjšuje delež iskalcev zaposlitve zaradi stečaja, ki pa jih je še vedno več kot v povprečju Slovenije.

Slika št.2: Gibanje stopnje registrirane brezposelnosti v Pomurju, 2001 in 2002

Vir: ZRSZ, Letno poročilo Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, 2002

Sintezna ocena razvojnih možnosti regije

V celoti gledano spada Pomurska regija med **najmanj razvite statistične regije in je po Zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja v celoti opredeljena kot območje s posebnimi razvojnimi problemi**. To je torej območje, kamor naj bi prednostno usmerjali sredstva za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja.

Ocena razvojnih možnosti regije kaže, da je kljub slabši razvitosti gospodarstva prednost regije predvsem v neobremenjenosti s staro industrijsko strukturo. Poleg tega ima regija ugodne naravne danosti za razvoj neindustrijskih dejavnosti, še posebej kmetijstva, turizma (termalna voda), trgovine in prometa (obmejna lega), opozarja pa, da je največja razvojna ovira slaba izobrazbena struktura prebivalstva.

1.2 Predstavitev občine Gornja Radgona²

Občina Gornja Radgona leži v severovzhodni Sloveniji. Pripadajo ji Apaško polje in del Murskega polja ob reki Muri, Ščavniška dolina in vinorodne Radgonske gorice. Je obmejna občina, saj vzdolž reke Mure, v dolžini 22 km meji na sosednjo Avstrijo. V Sloveniji pa so njene sosede občine Radenci, Sv. Jurij ob Ščavnici, Cerkvenjak, Lenart, Benedikt, Sv. Ana in Šentilj.

Občina Gornja Radgona ima 12.310 prebivalcev (moški 6.015, ženske 6.295), 4.696 stanovanj, 3.844 hišnih števil in 4.313 gospodinjstev (s povprečnim številom članov gospodinjstva 2,9).

V občini Gornja Radgona je bilo leta 2002 registriranih 723 gospodarskih subjektov. Zaposlenih v občini je 4.523 ljudi, brezposelnih pa 1.135 ljudi.

² www.gor-radgona.si

Slika št.3: Občina Gornja Radgona

Območje občine je urejena kmetijska pokrajina, saj je od 128 km² ozemlja kar 86 km² obdelanih kmetijskih površin in 32 km² gozdov, ki pokrivajo severna pobočja gričevnate pokrajine. Obdelane površine so v ravnem svetu ob Muri in dolini reke Ščavnice ter na gričevju v Slovenskih goricah. Po najlepših pobočjih in slemenih teh goric so zasajeni vinogradi, ki vinorodni pokrajini nad Gornjo Radgono dajejo še posebej lep videz.

Slika št.4: Občina Gornja Radgona

Občina Gornja Radgona se nahaja na stičišču pomembnih prometnih poti. Dolžina vseh cest v občini znaša 355,47 km, od tega je lokalnih cest 92,796 km, javnih poti 250,634 km in ulic 12,04 km. Dolžina kanalizacije je 16.387 m, dolžina vodovodov pa 77.261 m.

Sedež občine je v Gornji Radgoni, kjer je tudi sedež Upravne enote Gornja Radgona za občine Gornja Radgona, Radenci in Sveti Jurij ob Ščavnici. V občini Gornja Radgona deluje 8 javnih zavodov, od tega 4 na področju šolstva, 1 na področju predšolske vzgoje, po 1 pa na področju zdravstva, kulture in turizma.

Na območju občine Gornja Radgona je ustanovljenih **7 krajevnih skupnosti** z 51 naselji:

- Ø **KS Apače** z 9 naselji: Apače, Črnci, Lešane, Lutverci, Mahovci, Nasova, Plitvica, Segovci in Žepovci;
- Ø **KS Črešnjevci-Zbigovci** z 6 naselji: Črešnjevci, Orehovci, Orehovski Vrh, Police, Ptujška cesta in Zbigovci;
- Ø **KS Sp. Ivanjci** z 5 naselji: Ivanjski Vrh, Očeslavci, Sp. Ivanjci, Stavešinci in Stavešinski Vrh;
- Ø **KS Negova** z 8 naselji: Gornji Ivanjci, Ivanjševci ob Ščavnici, Ivanjševski Vrh, Kunova, Lokavci, Negova, Radvenci in Rodmošci;
- Ø **KS Gornja Radgona** z 5 naselji: Gornja Radgona, Hercegovščak, Mele, Norički Vrh in Podgrad;
- Ø **KS Stogovci** z 12 naselji: Drobtinci, Grabe, Janhova, Novi Vrh, Podgorje, Pogled, Sp. Konjišče, Stogovci, Vratji Vrh, Vratja Vas, Zg. Konjišče in Žiberi;
- Ø **KS Sp. Ščavnica** z 6 naselji: Aženski Vrh, Lastomerci, Lomanoše, Plitvički Vrh, Sp. Ščavnica in Zagajski Vrh.

Mesto Gornja Radgona je občinsko upravno središče, ob tem pa se Negova in Apače razvijata v dva krajevna centra.

Slika št.5: Gornja Radgona iz leta 1681

V mestu Gornja Radgona deluje Turistično informativna pisarna, ki skrbi za promocijo in potrebne informacije. Ustanovljen je Zavod za turizem, ki usklajuje turistično ponudbo in skrbi za trženje ponudbe, deluje pa po že uveljavljenem sloganu "Gornja

Radgona obmejno mesto, mesto sejmov in Zlate Radgonske penine". Gornja Radgona je po Sloveniji in v svetu zelo poznana po vinu in predvsem po Zlati Radgonski penini (ki obeležuje 150 let klasične proizvodnje in polnitve), poznajo jo tudi številni razstavljalci in obiskovalci sejmov (letos že 41. Mednarodni kmetijsko živilski sejem). Gornja Radgona se je zaradi obmejne lege vse bolj uveljavlja tudi mednarodno. To se odraža v čezmejnem sodelovanju na različnih področjih, tudi na kulturnem (prireditve »Meja na reki«).

1.3 Analiza stanja in razvojnih trendov³

Povzema stanje v regiji in občini v okviru petih glavnih področij:

- a) gospodarstvo
- b) kmetijstvo in razvoj podeželja
- c) turizem ter varstvo naravne in kulturne dediščine
- d) okolje in prostor
- e) človeški viri in socialno okolje

a) Gospodarstvo

Gospodarstvo občine Gornja Radgona je **po letu 1990 prizadela splošna gospodarska kriza**, posledice pa so bile občutnejše tudi zaradi pomena najmočnejših nosilcev gospodarskega razvoja v preteklosti. Veliko gospodarskih potencialov je slonelo na Elradu, Avtoradgoni, Kmetijstvu Črnci, Lina Apače, ipd., tako da so s propadom teh velikih sistemov izgubili delo in zaposlitev številni ljudje iz širšega območja. Posledice gospodarske krize so večplastne, najbolj se odražajo v veliki brezposelnosti, ki v Gornji Radgoni presega državno povprečje.

Obrt in podjetništvo sodoživljata usodo gospodarske krize, ki se odraža zlasti na področju finančne nediscipline, nizke kupne moči, prevelikih obremenitev plač delavcev in visokih obresti.

V nadaljevanju predstavljamo izbrane statistične in druge uradne podatke, ki ponazarjajo obstoječe stanje in razvojne trende v zadnjih letih. Za boljšo primerjavo so podatki, kjer je bilo mogoče, prikazani za nekaj let in v primerjavi z regijo oz. celotno Slovenijo.

V spodnji tabeli so predstavljeni poslovni subjekti v občini Gornja Radgona po dejavnosti in po letih, od leta 1999 do leta 2001. Iz podatkov je mogoče ugotoviti rahlo zmanjšanje števila poslovnih subjektov, kar je značilno tudi za regijo in Slovenijo kot celoto. V splošnem pa ostaja število poslovnih subjektov v občini Gornja Radgona stabilno oz. skoraj nespremenjeno (primerjalno po letih, je v rahlem upadu).

³ <http://www.gor-radgona.si/>

V tabeli (in tudi v nadaljevanju) je, kadar podatki omogočajo, dana primerjava s sosednjo občino Lenart. Tudi tam je stanje podobno, spremembe na področju števila registriranih poslovnih subjektov so minimalne; število poslovnih subjektov je, po letih, rahlo v upadu.

Tabela št.2: Poslovni subjekti po dejavnosti (SKD), primerjava

SKD	2001	2000	1999
Skupaj Slovenija	141.559	140.630	145.602
Skupaj Pomurska regija	6.696	6.645	6.819
Skupaj občina Lenart	646	645	664
Skupaj občina Gornja Radgona	723	736	756
- A kmetijstvo, lov, gozdarstvo	14	15	14
- B ribištvo	1	1	1
- C rudarstvo	1	1	1
- D predelovalne dejavnosti	96	97	99
- E oskrba z elektriko, plinom, vodo	1	1	1
- F gradbeništvo	65	64	63
- G trgovina, popravila motornih vozil	150	152	185
- H gostinstvo	56	57	54
- I promet, skladiščenje, zveze	59	59	60
- J finančno posredništvo	2	1	1
- K nepremičnine, najem, poslovne storitve	74	78	76
- L javna uprava, obramba, social.zavarov.	30	31	31
- M izobraževanje	11	11	12
- N zdravstvo, socialno varstvo	17	20	18
- O druge javne skupne in osebne storitve	146	148	140

Vir: SURS, Statistični letopis, leto 2002, 2001, 2000

V tabeli št.3 (v prilogi) so prikazane zaposlene osebe v občini Gornja Radgona po stopnji izobrazbe, primerjalno po letih. Ugotoviti je mogoče, da se pri dokaj stabilnem številu zaposlenih, stopnja strokovne izobrazbe z leti izboljšuje oz. dviguje.

Iz tabele s podatki o povprečnih bruto in neto plačah je razvidno, da občina Gornja Radgona s plačami v povprečju zaostaja tako za regijo kot za celotno Slovenijo. Še v letih 1999 in 2000 pa so bile povprečne plače v občini Gornja Radgona višje od povprečja v regiji.

Primerjalno so navedene tudi povprečne bruto in neto plače v občini Lenart. Stanje v občini Lenart se v zadnjih letih popravlja. Še v letu 1999 je občina Lenart zaostajala za občino Gornja Radgona, v letih 2000 in 2001 pa je na tem področju že pred Gornjo Radgono. Ob tem je potrebno poudariti, da je po številu manj delovno aktivnega prebivalstva.

Tabela št.4: Povprečne mesečne bruto in neto plače, primerjava

Področje	Leto 2001		
	Povprečna mesečna plača		Delovno aktivno prebivalstvo
	Bruto	Neto	
Slovenija	214.561	134.458	779.041
Pomurska regija	182.009	117.744	45.080
Občina Gornja Radgona	175.835	113.902	4.864
Občina Lenart	180.277	117.833	4.579
Področje	Leto 2000		
	Povprečna mesečna plača		Delovno aktivno prebivalstvo
	Bruto	Neto	
Slovenija	191.669	120.689	768.172
Pomurska regija	162.807	105.532	45.121
Občina Gornja Radgona	163.185	105.842	4.823
Občina Lenart	164.592	107.368	4.225
Področje	Leto 1999		
	Povprečna mesečna plača		Delovno aktivno prebivalstvo
	Bruto	Neto	
Slovenija	173.245	109.279	758.474
Pomurska regija	147.785	95.955	45.206
Občina Gornja Radgona	151.885	98.236	4.657
Občina Lenart	144.499	94.897	3.946

Vir: SURS, Statistični letopis, leto 2002, 2001, 2000

V nadaljevanju so v najprej prikazani podatki za gospodarske družbe v občini in nato podatki za samostojne podjetnike posameznike. Podatke o gospodarskih družbah zbira in z njimi razpolaga AJPES, enota v Murski Soboti. Podatke o samostojnih podjetnikih posameznikih zbira in obdeluje DURS, enota v Murski Soboti.

Iz podatkov v spodnji tabeli je razvidno, da ostaja število gospodarskih družb v občini Gornja Radgona skoraj nespremenjeno. Z vidika razvoja občine je zlasti zaskrbljujoče stanje majhnih podjetij (90%), ki se ne razvijajo oz. ne prehajajo v rastoča srednja podjetja.

Tabela št.5: Število gospodarskih družb v občini Gornja Radgona

VELIKOST	1999	2000	2001	2002
Majhno podjetje	131	133	126	131
Srednje podjetje	7	6	11	5
Veliko podjetje	5	5	10	8
SKUPAJ	143	144	147	144

Vir: AJPES, Izpostava Murska Sobota, 2003

V tabelah so prikazani različni statistični podatki za gospodarske družbe in njihovo poslovanje. Skupna značilnost je, da ni zaznani nekih bistvenih kakovostnih premikov, le čisti prihodek od prodaje se je v letih 2001 in 2002 nekoliko povečal.

Tabela št.6: Podatki o poslovanju gospodarskih družb občine Gornja Radgona

PODATKI	1999	2000	2001	2002
Število zaposlen.	1.899	2.065	2.171	2.080
Čisti prih.od prod. (v mio SIT)	23.643	29.012	32.646	32.939
Neto čisti poslovni izid (v mio SIT)	489	647	440	369

Vir: AJPES, Izpostava Murska Sobota, 2003

V prilogi (tabela št.7, št.8, št.9) so še ostali podatki o gospodarskih družbah razvrščenih po dejavnosti, po številu zaposlenih in po čistem prihodku od prodaje (vse primerjalno za štiri leta). Tudi tu ni opaziti večjih sprememb.

Prikaz podatkov za gospodarstvo dopolnjujemo še z že omenjeni podatki za **samostojne podjetnike posameznike**, ki delujejo v občini Gornja Radgona. Iz tabele je razvidno, da ostaja tudi tu stanje brez večjih sprememb. Zaskrbljujoč podatek je le, da se je v zadnjih letih stalno večala izguba iz poslovanja.

Tabela št.10: Podatki o poslovanju samostojnih podjetnikov posameznikov

OPIS	2000	2001	2002
Število zavezancev	561	565	564
Število zaposlenih pri samozap.*	747	*	*
Skupni prihodek v SIT	6.821.471.529	7.445.720.839	7.434.820.333
Dobiček v SIT	639.679.626	616.129.177	621.506.472
Izguba v SIT	59.250.120	66.885.704	88.478.975

Vir: DURS, Davčni urad Murska Sobota, 2003, (* za leto 2001 in 2002 DURS ne more posredovati podatka zaradi sprememb v računalniškem programu - reorganizacija DU)

Na osnovi zgoraj predstavljenih podatkov lahko za področje gospodarstva zaključimo, da primerjalno po letih, ni zaznani nekih večjih pozitivnih premikov. Stanje je sicer stabilno, toda potrebne so razvojne vzpodbude, saj sicer ne bo mogoče nadoknaditi zaostanka občine / regije za celotno ostalo Slovenijo in razvitim svetom.

b) Kmetijstvo in razvoj podeželja

Kmetijska proizvodnja s predelovalno industrijo je najpomembnejša panoga v občini. V ospredju je pridelava klasičnih poljščin (pšenica, koruza, silažna koruza, ječmen, krompir, sladkorna pesa, ipd.), tudi živinoreja postaja v zadnjem času vse pomembnejša kmetijska gospodarska panoga. MIR – Mesna industrija Radgona kot končni proizvajalec, ki slovi po kvalitetnih mesnih in suhomesnih izdelkih. Vinogradništvo je panoga po kateri je Gornja Radgona poleg sejmov najbolj prepoznavna in slovi po izredni kvalitetni kleti podjetja Radgonske gorice d.d. z vrhunskimi vini in predvsem Radgonsko penino.

V občini so nosilci predelovalne proizvodnje Radgonske gorice, MIR Radgona, TMK Črnci, Prašičerejska farma Podgrad, Kmetijstvo Črnci, Pekarne in kot kmetijsko trgovska organizacija KZ Radgona. Nosilec sejemske dejavnosti je Pomurski sejem d.d. Gornja Radgona z več kot 40-letno tradicijo organizacije Mednarodnega kmetijskega živilskega sejma.

V nadaljevanju so predstavljeni izbrani statistični podatki za področje kmetijstva v občini Gornja Radgona. Večina je pridobljenih iz **Popisa kmetijskih gospodarstev, leto 2000**. Nekaj podatkov je tudi iz Statističnega letopisa in iz Upravne enote Gornja Radgona.

Tabela št.11 prikazuje gospodinjstva v občini. Iz podatkov je razvidno, da je občina Gornja Radgona zelo kmetijska občina, saj je kar polovica gospodinjstev tistih s kmečkim gospodarstvom.

Tabela št.11: Gospodinjstva po številu članov v občini Gornja Radgona

	Skupaj	Število članov gospodinjstva									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Skupaj	3869	537	684	847	1000	419	230	82	35	24	11
S kmečkim gospodarstvom	1920	199	364	363	394	283	183	73	32	21	8
Brez kmečkega gospodarstva	1949	338	320	484	606	136	47	9	3	3	3

Vir: SURS, leto 2003, (* podatki so iz popisa 1991, ker se ob popisu 2002 niso zbirali)

V nadaljevanju so predstavljene **družinske kmetije** (primerjalno Slovenija, Pomurje, občina Gornja Radgona in občina Lenart) po tipu kmetovanja, po rabi kmetijskih zemljišč, po rabi njiv, po površini poljščin in po vinogradih. Tabele s podatki o rabi kmetijskih zemljišč, po rabi njiv in po površini poljščin (št.13,14,15,16,17,18) so v prilogi na koncu dokumenta.

Iz tabel je mogoče ugotoviti, da občina Gornja Radgona bistveno ne odstopa od povprečja, večje razlike so vidne samo pri površinah vinogradov, ki jih je v občini Gornja Radgona veliko več kot drugod oz. v večini drugih občin Pomurja.

Tabela št.12: Družinske kmetije po tipu kmetovanja

	Tip kmetovanja									
	Skupaj	Poljedelstvo	Vrtnarstvo	Trajni nasadi	Pašna živina	Prašiči, perutnina	Mešane rastline	Mešana živina	Mešano rastline-živina	Nerazvrščeno
Slovenija	86.467	3.819	438	9.920	22.284	2.028	10.975	24.369	13.598	36
Pomurje	11.781	1.471	40	885	490	723	2.559	3.019	2.593	1
Gornja Ra.	963	85	5	102	53	75	153	288	202	0
Lenart	1.090	16	3	58	185	60	108	507	153	0

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev, leto 2000

Ker je vinogradništvo v občini Gornja Radgona zelo pomembno, sledi še nekaj podatkov o vrstah vinskih sort.

Tabela št.19: Družinske kmetije po vinogradih

	skupaj		Bele vinske sorte		Rdeče vinske sorte	
	Druž. Kmet.	Vseh sort	Druž. kmet.	Vseh sort	Druž. Kmet.	Vseh sort
Slovenija	35.107	45.299.284	25.881	31.073.258	13.810	10.293.719
Pomurje	5.933	5.086.167	3.843	4.343.048	183	42.983
Gornja Radgona	450	664.570	321	635.885	11	6.070
Lenart	396	275.505	223	239.868	13	2.455

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev, leto 2000

Tudi živinoreja v občini Gornja Radgona ni zanemarljiva dejavnost. Že sama regija Pomurje nekoliko izstopa po večjem številu krav molznic in prašičev. Delež prašičev v občini Gornja Radgona v primerjavi z regijo je prav tako nekoliko večji (prašičja farma).

Tabela št.20: Družinske kmetije po številu GVŽ

	Glav vel.živine		Govedo		Krave molznice		Prašiči	
	Družinsk e kmetije	GVŽ	Družinsk e kmetije	GVŽ	Družinsk e kmetije	GVŽ	Družinsk e kmetije	GVŽ
Slovenija	77.189	442.787	56.070	484.511	28.574	136.840	44.606	390.155
Pomurje	10.543	51.194	5.164	45.423	4.303	17.636	9.542	145.020
Gornja Radgona	852	5.104	503	4.281	353	1.578	776	16.323
Lenart	1.011	6.709	735	6.961	403	2.264	932	11.118

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev, leto 2000

Za celovitejšo obravnavo problematike družinskih kmetij je potrebno poznati tudi **podatke o gospodarjih na kmetijah**, njihovi izobrazbi in njihovi starosti. Podatki so predstavljeni v naslednjih dveh tabelah.

Zaskrbljujoče je, da ima zelo nizko stopnjo izobrazbe kar 64% gospodarjev (brez izobrazbe 8% in z osnovno šolo 56%). Srednjo šolo ima 11% gospodarjev, višjo in visoko pa le 3% gospodarjev. Sicer pa je podobno stanje mogoče opaziti tudi v sosednjih občinah, enaki trendi pa so prisotni tudi v regiji in celotni Sloveniji.

Tabela št.21: Družinske kmetije po šolski izobrazbi gospodarjev

	Skupaj	Brez izobrazbe		Osnovna šola		Poklicna izobrazba		Srednja šola		Višja, visoka, več	
		Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
Slovenija	86.336	9.717	11	40.698	47	22.448	26	10.596	12	2.781	3
Pomurje	11.783	510	4	6.878	58	2.772	24	1.287	11	329	3
Gor.Radg.	962	77	8	535	56	220	23	104	11	25	3
Lenart	1.091	82	8	644	59	221	20	114	10	29	3

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev, leto 2000

Dodaten problem je tudi starost gospodarjev, kar 52% gospodarjev je starih več kot 55 let in 27% več kot 64 let. Mladih gospodarjev (do 35 let) je samo 5%. Enake trende je opaziti tudi v sosednjih občinah, regiji in celi Sloveniji.

Tabela št.22: Gospodarji na družinskih kmetijah po starostnih skupinah gospodarjev

	Gospodarji na družinskih kmetijah po starostnih skupinah										
	Skupaj	Pod 35		35-44		45-54		55-64		Nad 64	
		Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
Slovenija	86.336	4.487	5	13.222	15	19.979	23	20.942	24	27.706	32
Pomurje	11.783	539	5	1.753	15	3.014	26	2.894	25	3.583	30
Gor.Radg.	962	51	5	162	17	247	26	239	25	263	27
Lenart	1.091	53	5	175	16	216	20	273	25	374	34

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev, leto 2000

Podatki o registriranih dopolnilnih dejavnostih na kmetijah so posredovani od Upravne enote občine Gornja Radgona, z njimi pa razpolagajo tudi v kmetijsko svetovalni službi. Podatki so prikazani v spodnji tabeli.

Tabela št.23: Registrirane dopolnilne dejavnosti, stanje oktobra 2003

USMERITEV	ŠTEVILO
Izletniška kmetija (kmečki turizem)	4
Vinotoč	3
Storitve s kmetijsko mehanizacijo	4
Vrtnarstvo	2
Drugo izobraževanje po kmetijah	1
Dejavnosti povezane s tradicionalnimi znanji na kmetijah	1
Izdelovanje okrasnih in dekorativnih predmetov	1
Skupaj – dopolnilne dejavnosti na kmetijah	16

Vir: Upravna enota Gornja Radgona, 2003

Iz tabele je razvidno, da je bilo s strani UE Gornja Radgona na območju **Občine Gornja Radgona do sedaj izdanih 16 dovoljenj za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji**. Glede na ca. 960 kmetij v občini Gornja Radgona, ugotovljeno stanje na področju registriranih dopolnilnih dejavnosti ni zadovoljivo. Vsekakor pa je potenciala še dovolj.

Gospodarsko krizo in zaostrene pogoje poslovanja je čutiti tudi na področju kmetijstva, odraža se v vse slabših socialnih razmerah na razdrobljenih kmetijah in v mešanih gospodinjstvih. Možnosti razvoja so v preusmeritvi v pridelavo, rejo ter predelavo drugih netradicionalnih a tržno zanimivih produktov ter razvoju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah oziroma podeželju.

Iz predstavljenih podatkov za občino Gornja Radgona lahko za področje kmetijstva ugotovimo, da je stanje na tem področju podobno, kot v drugih občinah oz. regijah po Sloveniji. Edina razlika je ta, da je primarni sektor v občini Gornja Radgona v gospodarski strukturi nadpovprečno zastopan. Kljub temu za življenje in delu manj atraktiven podeželski prostor še vedno zaostaja v razvoju. Dodatno se pojavljajo problemi razdrobljenosti, depopulacije oz. odhajanja mladih in bolj izobraženih ljudi ter neustrezne starostne strukture gospodarjev kmetij in njihove prenizke izobrazbe. Kljub temu so vse bolj prisotni trendi spreminjanja tradicionalnega razmišljanja. Kmetje vidijo svoj obstoj in razvoj tudi v

dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, v večjem povezovanju in bolj učinkovitem trženju njihovih izdelkov oz. storitev.

c) Turizem ter varstvo naravne in kulturne dediščine

Občina Gornja Radgona ima zelo **dobre pogoje za razvoj turizma**, kar izhaja iz osnovnih naravnih, kulturnih in ustvarjalnih danosti. Možnosti razvoja turizma še ne pomenijo veliko, če jih ne oblikujemo, usklajujemo, promoviramo in predvsem učinkovito prodamo kot originalni turistični produkt.

Občina Gornja Radgona dejavnost turizma podpira, saj se zaveda, da so prav na tem področju velike razvojne možnosti in rezerve. Prihodnost v turizmu je v celoviti ponudbi, v kateri bodo prihajale do izraza predvsem nekatere komplementarne prednosti. Gre za več smeri in oblik, pri čemer je poudarek na bogati naravni in kulturni dediščini, dopolnjeni s ponudbo vrhunskih vin (razvoj vinotočev), domačih jedi (turistične kmetije) in drugih oblik dopolnilnih dejavnosti na kmetijah. Lepe možnosti za razvoj imata tudi lovski in ribiški turizem, v ponudbo pa je treba vključevati tudi druge tradicionalne športne in kulturne prireditve. Večje možnosti razvoja turizma so v izvajanju dodatnih programov v času vsakoletnega jesenskega Kmetijsko živilskega kakor tudi drugih sejmov, ki se organizirajo v Gornji Radgoni, kot svojevrstni del turistično-promocijske aktivnosti občine. Velik potencial v razvoju turizma so programi podjetja Radgonske gorice d.d.- ogledi kleti in slapu, ogledi Radgonsko Kapelskih goric z degustacijami odličnih vin ter zlate radgonske penine.

V nadaljevanju predstavljamo nekaj izbranih statističnih podatkov s področja turizma v občini Gornja Radgona, primerjalno po letih in s trendi v sosednji občini in v Sloveniji. Iz spodnje tabele izhaja, da ostaja stanje na področju nastanitvenih zmogljivosti v občini Gornja Radgona skoraj nespremenjeno. V občini ni hotela, število sob ostaja nespremenjeno, število ležišč se je nekoliko povečalo. Bolj zaskrbljujoči so podatki o številu turistov in njihovih prenočitvah. Medtem ko se prihodi turistov v Slovenijo vsako leto večajo, prav tako prenočitve turistov, je mogoče za občino Gornja Radgona ugotoviti, da število prihodov turistov z leti sicer narašča, toda bistveno zaostaja za sosednjo občino Lenart.

Tabela št.24: Gostinstvo in turizem, primerjava po letih

Področja	Leto 2001						
	Nastanitvene zmogljivosti			Prihodi turistov		Prenočitve turistov	
	Nastani Objekti	Sobe	Ležišča	Skupaj	Tuji	Skupaj	Tujih
Slovenija	847	30.086	79.893	2.085.722	1.218.721	7.129.602	3.813.477
Gornja Radgona	0	11	19	212	107	565	228
Lenart	3	70	145	1.380	911	1.988	1.267
Področja	Leto 2000						
	Nastanitvene zmogljivosti			Prihodi turistov		Prenočitve turistov	
	Nastani objekti	Sobe	Ležišča	Skupaj	Tuji	Skupaj	Tujih

Slovenija	846	30.242	79.225	1.957.116	1.089.549	6.718.998	3.404.097
Gornja Radgona	0	2	4	111	41	240	89
Lenart	3	70	145	1.740	1.272	3.655	2.508
Področja	Leto 1999						
	Nastanitvene zmogljivosti			Prihodi turistov		Prenočitve turistov	
	Nastani Objekti	Sobe	Ležišča	Skupaj	Tuji	Skupaj	Tujih
Slovenija	814	29.600	78.746	1.749.532	884.048	6.056.563	2.741.218
Gornja Radgona*	-	-	-	-	-	-	-
Lenart	2	72	144	2.210	1.162	3.918	2.137

Vir: SURS, Statistični letopis, leto 2003, 2002, 2001, 2000, (* ni podatkov za občino, ker ni pojava)

Po zadnjem pregledu Zavoda za turizem občine Gornja Radgona (september 2003) je narejen **popis vseh turističnih izdelkov in storitev v občini**. Gre za natančen popis stanja po imenih, naslovih, dejavnosti, telefonih, ipd. – izdano v **Brošuri občine Gornja Radgona**. Na kratko je pregled predstavljen v naslednji tabeli.

Tabela št.25: Pregled turistične ponudbe v občini Gornja Radgona

Ponudnik	Število
Ležišča	42 ležišč (pri 4 ponudnikih)
Gostilne	16 gostiln
Okrepčevalnice	8 okrepčevalnic
Bari	15 barov
Turistične kmetije	5 turističnih kmetij
Vinotoči	3 vinotoči
Prodaja vina	1 prodaja vina
Vinogradništva	10 vinogradništev

Zavod za turizem občine Gornja Radgona je oktobra 1999 pripravil tudi študijo – **Turistične transverzale** po občini Gornja Radgona, na osnovi katere so kot možne opredeljene: standardne lokalne transferzale in specializirane lokalne transferzale. Kratak pregled transferzal je podan v dveh tabelah (št.26 in št.27) v prilogi.

Turistična ponudba Gornje Radgone ne vsebuje posebnih turističnih atrakcij, **ima pa obsežno ponudbo**, ki je namenjena predvsem izletniškemu turizmu in enodnevni gostom. Ima tudi bogat spremljevalni program za zdraviliški turizem sosednjih krajev. Naravne danosti v Gornji Radgoni so dobra osnova za številne aktivne počitniške programe in športna doživetja v vseh letnih časih, npr. reka Mura (splavarjenje), jezera (čolnarjenje, ribištvo), številne zelene površine (kolesarjenje, tenis, pohodništvo), posebna doživetja v številnih vinskih kletih, vožnja s turističnim vlakom med vinogradi Radgonsko-Kapelskega vinorodnega okoliša, ipd.

V občini Gornja Radgona leži tudi **VTC 16 – Radgonsko kapelska vinsko turistična cesta**. Ta cesta obsega naslednja naselja: Aženski vrh, Črešnjevci, Gornji Ivanjci, Hercegovščak, Ivanjski vrh, Ivanjševci ob Ščavnici, Ivanjševski vrh, Kunova, Lastomerci, Lešane, Lokavci, Lomanoše, Negova, Norički vrh, Očeslavci, Orehovci, Orehovski vrh, Plitvički vrh, Podgrad,

Police, Ptujška cesta, Radvenci, Rodmošci, Spodnja Ščavnica, Spodnji Ivanjci, Stavešinci, Stavešinski vrh, Zagajski vrh in Zbigovci. Gre za projekt, ki ga je izdelalo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano leta 1993 in omogoča pridobitev sredstev za sofinanciranje razvoja (oz. investicij) na tem področju.

V občini Gornja Radgona delujejo **tri turistična društva: TD Gornja Radgona, TD Negova - Spodnji Ivanjci in TD Apače.**

V občini Gornja Radgona stojijo **gradovi**, med njimi sta najbolj znana grad v Gornji Radgoni in Negovi. Grad v Gornji Radgoni je v najemu, zaprt in se postopoma obnavlja, medtem ko je grad v Negovi v lasti države, odprt za najavljene skupine, a hkrati v zelo slabem stanju. Medtem ko grad v Gornji Radgoni nima kake posebne zgodovinske vrednosti, je grad v Negovi edini renesančni grad v Sloveniji, ki je še ohranjen v takem stanju. Na Negovski grad z okolico je vezana bogata zgodovina z okolico, pripravljene so idejne zasnove ureditve gradu z možnimi vsebinami dodatnih programov. Toda glavni problem je dati gradu osnovno vsebino programa (ponudbe), aktivnosti v tej smeri potekajo.

V centru Gornje Radgone stoji zgradba nekdanjega meščanskega »**Špitala**«. Trenutno v srednjem delu občasno potekajo različne kulturne prireditve, kletni prostori so prazni, prav tako podstrešje. V skladu s sprejetim programom se bo objekt v letih 2004-2006 v celoti obnovil skupaj z okolico. Na podstrešju bo odprti depo, v osrednjem delu stalna muzejska zbirna, v pritličju pa bodo prostori namenjeni razstavam, reprezentančnim namenom občine, programom turizma in izvajanju programov Pokrajinskega muzeja Murska Sobota.

Na območju Gornje Radgone je tudi **večje število: arheoloških, profana stavbnih, sakralno stavbnih, sakralno profana, memorialnih, vrtno arhitekturnih in naselbinskih spomenikov s kulturno in zgodovinsko krajino**, ki jih je potrebno ohranjati kot kulturno dediščino, a hkrati znati ponuditi v turističnih programih.

Občina Gornja Radgona je soustanoviteljica **Ljudske univerze Gornja Radgona**, v sklopu katere deluje tudi **Splošna knjižnica** za območje občin Gornja Radgona, Radenci in Sveti Jurij. V skladu z zakonodajo je predvidena statusna sprememba Ljudske univerze Gornja Radgona.

Za občino Gornja Radgona je **s strani Agencije RS za okolje identificiranih 15 naravnih vrednot državnega pomena in 32 vrednot lokalnega pomena**, za katere se bo s sistemom varstva naravnih vrednot zagotavljala ohranitev redkega, dragocenega ali znamenitega naravnega pojava oziroma procesa. Med vrednotami državnega pomena naj omenimo Negovsko jezero, Ivanjševsko mofeto, Tothov mlin, Slepico mofeto, Lisjakovo strugo, kolonijo sivih čapelj v Podgradu ter številna drevesa (hrast, bukev, črni bor, tisa, vrba, ginko). Med vrednote lokalnega pomena pa spadajo: različni izviri slatine (Ivanjševska, Radvenska, Ujterska, Negovska, Lokavska, Stavešinska, Lomanoška, Polička, Matjaževa, Lesjakova, Ihovska, Očeslavka, Špolarjeva, itd.), železovi vrelci, gomile, mofete in različna drevesa (bukve, duglazija, sekvoja, smreka, macesen, črni topol, itd). Predlagana je tudi ustanovitev Regijskega parka Mura.

Zaključimo lahko, da je področje turizma v občini Gornja Radgona zelo obširno, tako v smislu potencialnih turističnih zanimivosti, kot v smislu obširnosti problematike reševanja tega zelo kompleksnega področja. Ugotovimo lahko, da je na področju občine veliko različnih

zanimivosti (tako naravnih kot kulturnih, ipd.), da pa ni celovite in povezane ponudbe. Pri tem ni dovolj aktiven Zavod za turizem, ki bi moral to raznoliko in bogato dediščino bolj uskladiti ter pripraviti odmevno promocijo in trženje te ponudbe. Ob tem pa ne gre pozabiti možnosti povezav s sosednjimi občinami (zdravilišča) oz. državami (Avstrija, Madžarska).

d) Okolje in prostor

- okolje

Problematika varstva okolja je po svoji naravi kompleksna, njeno proučevanje interdisciplinarno, njeno reševanje pa je povezano z usklajeno udeležbo različnih dejavnikov.

Po osamosvojitvi Slovenije leta 1991 se je delno izboljšala kakovost površinskih voda in kakovost zraka, kakovost podtalnice pa se je poslabšala. Ravnanje z industrijskimi odpadki je zadovoljivo in kaže odsev prilagajanja EU predvsem zaradi pridobivanja okoljskih standardov (ISO 14000, EMAS).

Varstvo okolja je tudi varovanje zdravja. Sistematične raziskave o povezavi med onesnaževalci okolja in zdravstvenim stanjem občana še ni, razen nekaj vzorcev. **Z izdelavo lokalnih Agend mestnih občin in aktiviranjem okoljske merilne mreže** na državni ravni se odpirajo dobre možnosti za informiranje občanov o stanju in trendih okoljskih indikatorjev.

- zrak

Kakovost zraka se je v zadnjih letih nekoliko izboljšala, predvsem se je zmanjšala onesnaženost z **žveplovim dioksidom**. Z uvedbo plinifikacije v letu 1984, ki je nadomestila uporabo tekočih goriv, se je stanje emisij iz večjih industrijskih obratov vidno zmanjšalo. Z izgradnjo čistilne naprave v Prašičereji Podgrad se je izboljšalo stanje kakovosti zraka, ki je bil v preteklosti zaradi neprijetnih vonjav večkrat razlog spora na meddržavnem nivoju. Kljub temu so ugotovljene povečane **emisije dušikovih in ogljikovih oksidov**. Glavni krivec za tako stanje je promet, predvsem tranzit skozi mestno središče. Potrebno je permanentno spremljanje kakovosti kurišč in varne hrambe energentov.

V zadnjem desetletju se je v svetu pojavila presežna koncentracija **ozona** v nižjih plasteh ozračja, ki negativno vpliva na zdravstveno stanje ljudi, v višjih plasteh ozračja, kjer pozitivno deluje, pa se ta plast tanjša zaradi emisij različnih človekovih dejavnosti. V občini sicer ni locirana nobena merilna mreža, vendar obstajajo primerljivi podatki za mestno občino Murska Sobota.

- vode

Glavna vira za oskrbo s pitno vodo v občinah Gornja Radgona in Radenci sta **črpališči podtalne vode Segovci in Podgrad**. Črpališče Podgrad ima kapaciteto 30-40 l/s, črpališče Segovci pa kapaciteto 60-70 l/s. Obe črpališči sta locirani na robu apaškega polja, tik ob reki Muri (meja z Avstrijo). Obe črpališči se nahajata na Apaškem polju, na katerem sta glavni dejavnosti kmetijstvo in živinoreja, ki z intenzivnim in prevelikim gnojenjem onesnažujeta podtalnico.

V letu 1997 je izvajalec Nafta Lendava izvrtal dve raziskovalni kaptažni vrtini globine 100 m, z namenom raziskav hidrogeoloških lastnosti razkritih panonskih vodonosnikov in možnosti izkoriščanja podtalnice za pitno vodo. Ugotovljeno je bilo, da je primeren za črpanje le en vodnjak s kapaciteto 3 l/s, kar pa je premalo za potrebe Apaškega vodovoda. V letu 2000 je izvajalec Nafta Lendava izvrtal dodatno raziskovalno vrtino do globine 185 m. Ugotovljeno je bilo, da je kapaciteta vrtine 7 l/s.

V Odloku o določitvi varstvenih pasov vseh javnih vodnih virov in ukrepih za njihovo zavarovanje v občini Gornja Radgona (Uradna objava Vestnik št.27, dne 20.09.1984) in **Odloku o spremembah in dopolnitvah odloka o določitvi varstvenih pasov vseh vodnih virov in ukrepih za njihovo zavarovanje v Občini Gornja Radgona** (Uradni list RS, št.76/00), dne 24.08.2000 so vodovarstveni pasovi razdeljeni v:

- najožji varstveni pas z najstrožjim režimom zavarovanja (v tem pasu leži drenažno črpališče),
- ožji varstveni pas s strogim režimom zavarovanja,
- širše varstveno območje s sanitarnim režimom zavarovanja,
- vplivno varstveno območje z blagim režimom zavarovanja;

Za **črpališče Segovci** je meja najožjega varstvenega pasu z najstrožjim režimom zavarovanja trapezaste oblike velikosti 100x300x1050m oz. 21ha. Drenažno zajetje leži v središču tega pasu. Za črpališče Segovci je ožji varstveni pas s strogim režimom zavarovanja trapezaste oblike v izmeri 200x600x1200m oz. 72ha.

Za **črpališče Podgrad** je meja najožjega varstvenega pasu z najstrožjim režimom zavarovanja trapezaste oblike velikosti 200x600x800 m oz.36ha. Drenažno zajetje leži v središču tega pasu.

V **vodovodnem omrežju Apače** se izvaja kloriranje z natrijevim hipokloridom. Kontrolne meritve izvajajo v skladu s poslovníkom. Izdelana je tudi HACCP dokumentacija za vodovodno omrežje Apače. Iz javne oskrbe z vodo in iz vaških vodovodov se oskrbuje približno 56 % vseh prebivalcev občine, preostali prebivalci imajo oskrbo z vodo urejeno individualno.

Občina Gornja Radgona je 20.05.2003skupaj z vsemi drugimi občinami v Pomurju (skupno vseh 26 pomurskih občin) podpisala **pismo o nameri »Vodooskrba«**, za vzpostavitev skupne izgradnje ter skupnega delovanja celovitega regionalnega sistema celovite vodooskrbe vseh prebivalcev Pomurja ter vzpostavitev regionalnega sistema odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih in padavinskih voda v občinah Pomurje (Pomurje in Prlekija). Koordinator aktivnosti je Razvoja agencija Sinergija iz Moravskih Toplic.

- **odpadne vode**

Odpadne vode iz industrije in komunalne vode se odvajajo v naravni odvodnik v reko Muro, ki je razvrščena v drugi kakovostni razred. Kvaliteta odplak je odvisna od obremenitve izražene v populacijskih enotah (PE) za gospodinjstva in za industrijo. PE je organska biološko razgradljiva obremenitev s 60 g BPK₅/dan, kar ustreza onesnaženju , ki ga povzroči en prebivalec na dan. Industrijski obrati ki imajo posebne obdelave in nimajo primerne

kvalitete odpadne vode za izpust v naravni odvodnik, morajo očistiti tehnološko vodo v lastni čistilni napravi ter šele nato izmerijo obremenitev KPK ali BPK₅.

Tabela št.28: Kvaliteta odpadnih vod industrijskih obratov v občini Gornja Radgona

Podjetje	KPK (mg/l)	BPK ₅ (mg/l)	Neraztopl jene snovi (mg/l)	Usedljive snovi (ml/l)	Letna količina (m ³) 10 ³	Povprečni letni PE
Mir	2060	1209	719	13,8		
Arcont	17	6	10	0,1	16	5
Inglar	24,3	< 10	45,6	0,26	31	101
Radgon. Gorice	137	55	65	0,4	11,2	1231
Praščereja	1640	707	641,5	0,45	38,8	1411

Vir: Strokovne službe občine Gornja Radgona, podatki so iz leta 2000

Obstoječi onesnaževalci imajo različne postopke predčiščenja odpadnih voda, odvisno od tehnologije. Nekateri pa so v fazi izgradnje novih objektov zaradi povečanega obsega.

Tabela št.29: Stanje na področju predčiščenja odpadnih voda

Podjetje	Biološka čistilna naprava	Kemijska čistilna naprava	V IZGRADNJI	V REKONSTRUKCIJI
Mir			+	
Arcont	550 PE			
Inglar		+		
Radg. Gorice				
Praščereja				+

Vir: Strokovne službe občine Gornja Radgona

Na območju občine potekajo tudi nekatere aktivnosti za saniranje divjih odlagališč odpadkov.

- odpadki

Občina Gornja Radgona je skupaj z drugimi 19 občinami iz Pomurja sopodpisnica pogodbe o sofinanciranju centra za ravnanje z odpadki v Puconcih, kar je v skladu z nacionalno strategijo RS o ravnanju z odpadki, po kateri se v Sloveniji predvideva 12 regionalnih centrov za ravnanje z odpadki. Pri projektu Puconci gre za razširitev obstoječega odlagališča v Puconcih in izgradnjo sodobnega centra za ravnanje z odpadki. Deponijo sedaj upravlja podjetje Saubermacher & Komunala d.o.o. iz Murske Sobote. V letu 1999 so bile podpisane pogodbe o združevanju finančnih sredstev za izgradnjo centra v Puconcih. Izvajanje projekta se nadaljuje, trenutno je najbolj aktualno vprašanje pridobitve sredstev iz Evropske Unije v okviru programa ISPA, od koder se čaka na pozitiven odgovor. Dejansko zbiranje in ravnanje z odpadki ima občina urejeno preko koncesijske pogodbe s koncesionarjem Letnik Saubermacher d.o.o. iz Lenarta in sicer za obdobje 10 let in sicer velja koncesijska pogodba do leta 2007. Prav tako bo občina, skupaj z občinama Radenci in Sv. Jurij ob Ščavnici zagotavljala finančna sredstva za zaprtje deponije odpadkov v Hrastje Moti.

- tla

Tla so naravni vir potreben za pridelavo hrane. V zadnjih desetletjih je pri intenzivnem kmetijstvu prihajalo do preobremenjenosti tal s hranili (z nitrati, z zakislenjem) in rastlinskimi zaščitnimi sredstvi (pesticidi). Z monitoringom na državnem nivoju pri pesticidih ugotavljajo upad uporabe, prav tako tudi zmanjšanje atrozinskih metabolitov.

Poseben pereč problem predstavlja izvoz gnojevke na kmetijska zemljišča v okolici vodovarstvenih pasov. K slabimi rezultatom ugotovljenim pri spremljanju dodatno vpliva neurejena kanalizacija v naseljih Občine Gornja Radgona, razen v večjem delu mesta Gornja Radgona ter delu naselja Negova, kjer kanalizacija je urejena. Spremljanje podatkov o tleh izkazuje veliko zakislenje tal, kar ima za posledico kisli značaj podtalnice. V prihodnje bo potrebno uvesti še spremljanje (monitoring) tal za nitrate.

- prostor in prostorsko planiranje ter infrastruktura

Prostorsko planiranje v občini Gornja Radgona se ureja s prostorskim planom občine. Zaradi potreb po razvoju, ter zaradi spremembe zakonodaje (Zakon o urejanju prostora – ZureP), je na novo potrebno izvesti strategijo razvoja občine (nekdanji prostorski plani – sprememba terminologije), ter posledično novi prostorski red občine in posamezni lokacijski načrti, za kar so že planirana določena sredstva.

Prav tako so že planirana sredstva za izdelavo programov urejanja stavbnih zemljišč, digitalizacijo katastra občine z vsemi potrebnimi sestavinami.

V nadaljevanju so predstavljeni glavni statistični podatki za to področje.

Tabela št.30: Podatki glede cest, vodovoda, kanalizacije in meja v občini

VRSTA INFRASTRUKTURE	DOLŽINA V km
Dolžina vseh cest	355,47
Dolžina lokalnih cest	92,796
Dolžina javnih poti	250,634
Dolžina ulic	12,04
Dolžina kanalizacije	16,387
Dolžina vodovodov	77,261
Dolžina meja z Avstrijo	22,0

Vir: Oddelek občine Gornja Radgona za okolje in prostor, 2003

Za področje okolja in prostora v občini Gornja Radgona lahko zaključimo, da se kvaliteta infrastrukture izboljšuje, kar vpliva tudi na bolj kakovostne pogoje za življenje in delo v občini. Kljub temu ostaja še veliko nerešenih problemov, predvsem pa izzivov. Urejen prostor in varstvo okolja sta temeljna predpogoja za uspešnejše gospodarstvo, kmetijstvo in turizem, hkrati pa so od razvoja teh področij zelo odvisni. Uspeh bo odvisen od usklajenega dela, predvsem pa od iskanja in sklepanja kompromisov, ki bodo na eni strani omogočali čim hitrejši razvoj, na drugi strani pa ne bodo ogrožali in poslabševali življenjskega okolja.

e) Človeški viri in socialno okolje

- demografske značilnosti

V nadaljevanju najprej obravnavamo splošne demografske značilnosti občine Gornja Radgona. Sem spadajo podatki o **številu prebivalstva** po spolu in starosti ter **naravno in selitveno gibanje prebivalstva**.

Iz tabel v nadaljevanju je razvidno, da ostaja število prebivalcev skoraj nespremenjeno, gledano v zadnjih letih, se celo malenkostno zmanjšuje. Najbolj zaskrbljujoče je, da se počasi zmanjšuje delež mlajšega oz. aktivnega prebivalstva, povečuje pa se delež starejšega prebivalstva (v starosti med 40 in 59 let ter v starosti od 60 do 79 let in od 80 do 100 let).

Tabela št.31: Prebivalstvo občine Gornja Radgona po starostnih skupinah, po letih

	Skupaj	Starostne skupine									
		0-19		20-39		40-59		60-79		80-100	
		Št.	%	Št.	%	Št.	%	Št.	%	Št.	%
1999	12.640	3.091	25	3.951	31	3.446	27	1.935	15	217	2
2000	12.590	2.964	23	3.960	31	3.478	28	1.971	16	217	2
2001	12.533	2.863	23	3.932	31	3.530	28	1.974	16	234	2
2002	12.549	2.793	22	3.917	31	3.592	29	1.981	16	266	2

Vir: SURS, leto 2003

Tabela št.32: Število prebivalcev občine in povprečna starost, popis prebivalstva 2002

	Skupaj	Povprečna starost	Indeks star.
Vsi prebivalci	12.416	40,9	87,2
Moški	6.107	38,0	61,4
Ženske	6.309	43,4	113,7

Vir: SURS, Popis prebivalstva 2002

V spodnji tabeli je podana tudi premerjava prebivalcev in gospodinjestev s sosednjo in zelo podobno občino Lenart.

Tabela št.33: Število prebivalcev občine in gospodinjestva, popis prebivalstva 2002

Naselje	Prebivalstvo			Gospodinjestva		Družine	Stavbe s stanovanji
	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj	Povpr.vel		
Gornja Radgona	12.416	6.107	6.309	4.401	2,9	3.576	3.499
Lenart	11.159	5.543	5.616	3.478	3,2	3.152	3.234

Vir: SURS, Popis prebivalstva 2002

Neugodno stanje je mogoče ugotoviti tudi na področju naravnega prirasta prebivalstva, kjer je za vsa opazovana leta številka negativna. Podobno stanje je tudi na področju selitvenega prirasta prebivalstva. To pomeni, da se v občini rodi premalo otrok oz. več ljudi umre, po drugi strani pa tudi, da se prebivalstvo izseljuje iz občine in tudi iz regije v bolj razvito ter bolj perspektivno okolje. Negativni naravni prirastek je prisoten povsod (država, regija, ipd.).

Tabela št.34: Naravno gibanje prebivalstva po spolu, primerjava

Leto 2001									
Pregled gibanja	Živorojeni			Umrli			Naravni prirastek		
	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj	Moški	Ženske
Slovenija	17.477	9.064	8.413	18.508	9.654	8.854	-1.031	-590	-441
Pomurje	1.015	514	501	1.449	766	683	-434	-252	-182
Gor.Radg.	101	58	43	125	66	59	-24	-8	-16
Lenart	116	69	56	114	64	50	2	5	-3
Leto 2000									
Pregled gibanja	Živorojeni			Umrli			Naravni prirastek		
	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj	Moški	Ženske
Slovenija	18.180	9.368	8.812	18.588	9.557	9.031	-401	-189	-219
Pomurje	1.075	551	524	1.405	749	656	-330	-198	-132
Gor.Radg.	115	45	70	136	65	71	-21	-20	-1
Lenart	117	61	56	119	60	59	-2	1	-3
Leto 1999									
Pregled gibanja	Živorojeni			Umrli			Naravni prirastek		
	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj	Moški	Ženske
Slovenija	17.533	9.049	8.484	18.885	9.671	9.214	-1.352	-622	-730
Pomurje	1.018	531	487	1.493	754	739	-475	-223	-252
Gor.Radg.	108	50	58	130	59	71	-22	-9	-13
Lenart	121	57	64	115	62	53	6	-5	11

Vir: SURS, Statistični letopis, leto 2002, 2001, 2000

Za selitveno gibanje prebivalstva v občini Gornja Radgona je mogoče ugotoviti, da je negativno, kar pomeni, da se več ljudi odseli, kot priseli v občino. V sosednji občini je mogoče zaslediti obratno situacijo, kar pomeni, da se na tem področju da kaj storiti.

Tabela št.35: Selitveno gibanje prebivalstva, primerjava

Pregled gibanja	Leto 2001		
	Priseljeni skupaj	Odseljeni skupaj	Selitveni prirastek
Slovenija	28.253	25.261	2992
Pomurska regija	386	465	-79
Občina Gornja Radgona	124	146	-22
Občina Lenart	208	146	62
Pregled gibanja	Leto 2000		
	Priseljeni skupaj	Odseljeni skupaj	Selitveni prirastek
Slovenija	25.859	23.244	2.615
Pomurska regija	373	543	-170
Občina Gornja Radgona	117	121	-4
Občina Lenart	198	132	66
Pregled gibanja	Leto 1999		
	Priseljeni skupaj	Odseljeni skupaj	Selitveni prirastek

Slovenija	25.117	22.782	2.335
Pomurska regija	338	471	-133
Občina Gornja Radgona	87	153	-66
Občina Lenart	171	138	33

Vir: SURS, Statistični letopis, leto 2002, 2001, 2000

- trg delovne sile

Gre za podatke, ki so razvojno gledano, veliko pomembnejši. Gre za izbrane podatke o **delovno aktivnem prebivalstvu, izobrazbi, stopnji registrirane brezposelnosti in strukturi registrirano brezposelnih oseb v občini Gornja Radgona.**

Iz tabele o delovno aktivnem prebivalstvu je, če primerjamo občino Gornja Radgona in občino Lenart razvidno, da je stanje dokaj podobno, ima pa občina Lenart več aktivnega prebivalstva in veliko manjšo stopnjo registrirane brezposelnosti.

Tabela št.36: Delovno aktivno prebivalstvo, leto 2002

	Zaposlene osebe		Samozaposlene osebe			Del.aktivno prebivalci	Regis.bre zposelne osebe	Aktivno prebivalstvo	Stopnja registrir. brezpos.
	V podjetjih	Pri samozap.	s.p.	Osebe pok.dej	Kmetje				
Slovenija	631.598	65.954	43.814	6.325	34.241	781.932	99.607	881.539	11,3
Pomurje	30.284	4.293	2.342	169	6.867	43.955	10.076	54.031	17,9
Gor.Rad.	3.394	488	254	8	441	4.585	1.092	5.677	20,1
Lenart	3.235	846	342	23	829	5.325	897	6.222	12,3

Vir: ZRSZ, Letno poročilo Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, MS, MB, 2002

V primerjavo je dana še tabela s podatki o delovno aktivnem prebivalstvu v sredini leta 2003.

Tabela št.37: Delovno aktivno prebivalstvo, maj 2003

	Zaposlene osebe		Samozaposlene osebe			Del.aktivno prebivalci	Regis.bre zposelne osebe	Aktivno prebivalstvo	Stopnja registrir. Brezpos.
	V podjetjih	Pri samozap.	s.p.	Osebe pok.dej	Kmetje				
Slovenija	633.617	66.576	43.447	6.446	29.224	779.310	97.053	876.363	10,9
Pomurje	30.601	4.507	2.323	176	5.864	43.471	9.223	52.694	16,9
Gor.Rad.	3.453	497	255	9	376	4.590	1.009	5.599	18,9

Vir: Mesečne informacije ZRSZ, Območna služba Murska Sobota, junij 2003

V tabelah v nadaljevanju je obravnavana stopnja registrirane brezposelnosti v občini, regiji in v celotni Sloveniji. Znan je podatek, da je severovzhodna Slovenija po stopnji brezposelnosti med vodilnimi v Sloveniji. V občini Gornja Radgona je stopnja registrirane brezposelnosti med največjimi v državi. Po podatkih: za leto 2002 – 20,1%, za maj 2003 - 18,9%, junij 2003 – 18,5%, avgust 2003 – 18,2%. Stopnja registrirane brezposelnosti v občini se sicer zmanjšuje (trend po letih in po mesecih), toda kljub temu ostaja visoka. V primerljivi občini Lenart je bila tako stopnja registrirane brezposelnosti v septembru 2002 – 11,7% in decembra 2002 – 11,6%; medtem, ko v občini Gornja Radgona septembra 2002 – 20,6% in decembra 2002 – 20,1%. Podatki o številu registrirano brezposelnih v občini Gornja Radgona po starostnih skupinah so v prilogi (tabela št.38), prav tako za junij 2002 (tabela št.39).

Tabela št.40: Registrirane brezposelne osebe in stopnja registrirane brezposelnosti

Gornja Radgona	Registrirana brezposelnost			Stop.registrirane brezposel.		
	IX 02	XII 02	I-XII 02	IX 02	XII 02	I-XII 02
Leto 2002	1.135	1.092	1.086	20,6	20,1	20,0
	IX 01	XII 01	I-XII 01	IX 01	XII 01	I-XII 01
Leto 2001	1.056	1.091	1.098	19,5	20,1	20,3
	IX 00	XII 00	I-XII 00	IX 00	XII 00	I-XII 00
Leto 2000	1.154	1.206	1.254	21,4	22,2	22,9
	IX 99	XII 99	I-XII 99	IX 99	XII 99	I-XII 99
Leto 1999	1.384	1.420	1.423	24,6	25,3	25,6

Vir: SURS, Statistični letopis, leto 2002, 2001, 2000, 1999

Struktura registrirano brezposelnih oseb odraža tipične značilnosti **strukturne brezposelnosti**. Veliko tistih, ki so iskalci prve zaposlitve, velik je delež mladih iskalcev zaposlitve, velik delež – okoli 40% je tistih, ki so starejši od 40 let in težje najdejo zaposlitev, ob tem pa ne gre pozabiti neugodne izobrazbene strukture in dolgoročno brezposelnih oseb. Na drugi strani pa je vsekakor potrebno omeniti pomanjkanje novih delovnih mest.

Tabela št.41: Značilne skupine brezposelnih oseb v juniju 2003

LETO	OD VSEH DELEŽ POSAMEZNIH KATEGORIJ V %							
	Vsi	Ženske	Iščejo prvo.zapos.	stari do 26	Trajno presežni	Dolgotraj. Brezposelni	Stari 40-50	Stari nad 50
Gor.Rad.	1.550	51,7	20,8	27,4	14,6	59,5	23,1	20,9

Vir: Mesečne informacije ZRSZ, Območna služba Murska Sobota, junij 2003

Tabela št.42: Struktura registrirano brezposelnih oseb, 31.12.2002

	Gornja Radgona		Pomurje	
	Število	Delež v %	Število	Delež v %
Vsi	1.726	-	10.076	-
Ženske	830	48,1	4.638	46,0
Iskalci prve zap.	364	21,1	2.857	28,4
Mladi do 26 let	491	28,4	3.163	31,4
Stari nad 40 let	720	41,7	3.870	38,4
Trajni presežki	110	6,4	695	6,9
Stečajniki	130	7,5	821	8,1

Vir: ZRSZ, Letno poročilo Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, 2002

Izobrazbena struktura brezposelnih je zelo nizka (V. stopnjo strokovne izobrazbe ali več ima samo ca. 23% brezposelnih oseb), kar še onemogoča hitrejšo iskanje zaposlitev oz. prilagajanje in prekvalifikacije na razpoložljiva delovna mesta.

Tabela št.43: Izobrazbena struktura registrirano brezposelnih, 31.12.2002 in junij 2003

Gornja Radgona	Vsi	Stopnja izobrazbe (delež v %)				
		I. in II.	III. in IV.	V.	VI.	VII in VIII
2002	1.092	53,3	23,3	20,4	1,0	2,0
2003	1.550	52,1	24,8	19,9	1,0	2,1

Vir: ZRSZ, Mesečne informacije, Letno poročilo

Tabela št.44: Izobrazbena struktura registrirano brezposelnih, primerjava

	Vsi	Stopnja izobrazbe (delež v %)						
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII in VIII
GORNJA RADGONA								
Dec 2002	1.726	754	115	13	421	364	21	38
% 2002	100,0	43,7	6,7	0,8	24,4	21,	1,2	2,2
Dec 2001	1.718	762	130	13	434	334	23	22
% 2001	100,0	44,4	7,6	0,8	25,3	19,4	1,3	1,3
POMURJE								
Dec 2002	10.076	4.647	786	101	2.359	1.915	112	156
% 2002	100,0	46,1	7,8	1,0	23,4	19,0	1,1	1,5
Dec 2001	9.985	4.631	790	87	2.301	1.926	134	116
% 2001	100,0	46,4	7,9	0,9	23,0	19,3	1,3	1,2

Vir: ZRSZ, Mesečne informacije, Letno poročilo

Zaključimo lahko, da je na področju človeških virov v občini Gornja Radgona stanje zaskrbljujoče. Posebej je pereč problem naravnega prirasta prebivalcev in odseljevanja ljudi iz občine oz. regije. Na področju registrirane brezposelnosti je ugotovljena visoka stopnja strukturne brezposelnosti, kar onemogoča hitrejše reševanje problematike in tudi ne doseganje rezultatov čez noč. Potrebni so dolgoročni ukrepi prestrukturiranja usklajeni tudi z ukrepi na vseh drugih področjih (gospodarstvo, kmetijstvo, ipd.).

- **socialno okolje, predšolska vzgoja, šolstvo, zdravstvo, šport**

Gre za sklop podatkov in informacij, ki so vezani na človeške vire.

Predstavljajo **vsa ostala področja delovanja in vključevanja prebivalcev občine Gornja Radgona v družbeno dogajanje** (razen kulture, ki je obravnavana pri točki o turizmu).

Tabela v nadaljevanju prikazuje podatke o izobraževanju v občini Gornja Radgona primerjalno z občino Lenart. Obe občini imata enake probleme z zmanjševanjem števila otrok, učencev in dijakov. Posledično se zmanjšuje tudi število zaposlenih in število vzgojno varstvenih ter izobraževalnih enot.

Tabela št.45: Izobraževanje, primerjava po šolskih letih

Področje	Šolsko leto 2001 / 2000						
	Vrtci			Osnovne šole			
	Vrtci	Otroci	Zapos.	Šole	Učenci	Dijaki	Študenti
Slovenija	814	63.328	7.163	816	181.390	104.813	82.240
Občina G.Radgona	7	292	35	5	1.206	657	427
Občina Lenart	6	360	35	4	1.112	599	441
Področje	Šolsko leto 2000 / 1999						
	Vrtci			Osnovne šole			
	Vrtci	Otroci	Zapos.	Šole	Učenci	Dijaki	Študenti
Slovenija	808	64.151	7.831	816	185.554	105.754	77.077
Občina G.Radgona	7	304	40	5	1.268	815	416
Občina Lenart	6	365	55	4	1.135	675	455
Področje	Šolsko leto 1999 / 1998						
	Vrtci			Osnovne šole			
	Vrtci	Otroci	Zapos.	Šole	Učenci	Dijaki	Študenti
Slovenija	802	62.848	7.012	820	190.004	106.428	74.148
Občina G.Radgona	7	367	40	5	1.244	788	383
Občina Lenart	10	512	55	8	1.845	899	438

Vir: SURS, Statistični letopis, leto 2002, 2001, 2000

Dejavnost **otroškega varstva** v občini Gornja Radgona se izvaja na sedežu zavoda Manka Golarja Gornja Radgona v dveh objektih ter v štirih enotah: v Negovi (v prizidku OŠ Negova), v Stogovcih, v Črešnjevcih, v Apačah. Navedene enote krijejo potrebe po varstvu v občini. Povečuje se povpraševanje v enotah v Gornji Radgoni, niha v Apačah in Negovi, medtem ko se v enotah Črešnjevci in Stogovci zmanjšuje. Zato je smiselno prioritarno zagotavljanje ustreznosti obstoječih prostorskih kapacitet in s tem sredstev za investicijsko vzdrževanje v enotah v Gornji Radgoni, Apačah in Negovi.

Občina Gornja Radgona je ustanoviteljica treh **osnovnih šol** - OŠ Apače s podružnično OŠ Stogovci, OŠ Gornja Radgona in OŠ Negova. Občina Gornja Radgona je tudi soustanoviteljica **osnovne šole s prilagojenim programom** OŠ dr. Janka Šlebingerja in **Glasbene šole** Gornja Radgona. Občina bo zagotavljala prostorske in druge pogoje za izvajanje devetletnega programa v osnovnih šolah.

V občini Gornja Radgona zaenkrat ne poteka izvajanje nobenega **srednješolskega programa**. Dolgoročna želja prebivalcev pa je, da bi pridobili vsaj en takšen izobraževalni program.

V občini Gornja Radgona primarno **zdravstveno varstvo** zagotavlja Zdravstveni dom v Gornji Radgoni z enoto Zdravstvene postaje v Apačah. Vse resnejše zdravstvene težave pa so obravnavane v bolnišnici v Rakičanu pri Murski Soboti. V občini je za zagotovitev osnovnih

zdravstvenih pogojev v letu 2004 in 2005 predvidena adaptacija Zdravstvene postaje Apače. Z realizacijo te investicije bodo večja vlaganja v primarno zdravstveno dejavnost zaključena.

Lekarniško dejavnost v občini Gornja Radgona izvajajo Pomurske lekarne Murska Sobota. Že nekaj let potekajo aktivnosti z Lekarno Murska Sobota, da v Apačah zagotovi lekarniško podružnico v skladu z mrežo lekarn v Sloveniji. Po njej je predvidena ustanovitev lekarniške podružnice v Apačih. Pomurske lekarne Murska Sobota so pogojevale ureditev prostorov z lastništvom prostora, ki bi naj bil v lasti občine.

V občini Gornja Radgona **ni doma starejših občanov**. Analize staranja prebivalstva do leta 2020 (na področju Upravne enote Gornja Radgona) so pokazale, da je nujno potrebno zgraditi dom starejših občanov z racionalno kapaciteto 150 ležišč. Izdelana je idejna zasnova kapacitete doma na lokaciji Trate in posredovana v usklajevanje Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. Trenutne aktivnosti tečejo v smeri vključitve izgradnje doma starejših občanov v Gornji Radgoni v nacionalni program izgradnje domov starejših občanov v Sloveniji s ciljem, da se prične gradnja v letu 2005 ali 2006 z rokom izgradnje dveh let.

V občini Gornja Radgona se **športu in rekreaciji** posveča veliko pozornost. Prizadevanja potekajo v smeri, da se za izvajanje dejavnosti zagotovi kar največ sredstev ter da se zagotovijo osnovni prostorski pogoji za izvajanje različnih športnih dejavnosti. Stanje na področju športnih površin v občini Gornja Radgona je predstavljeno v tabelah (št.46 in št.47) v prilogi na koncu dokumenta.

Skupno je v občini več športnih površin kot določajo normativi, vendar le zaradi večjega števila nepokritih športnih površin. Kar 81% vseh nepokritih površin je namenjenih nogometu. Absolutno premalo je pokritih športnih površin in to za potrebe v mestu Gornja Radgona, kjer šolska telovadnica OŠ Gornja Radgona ne zmore zadovoljiti povpraševanju, medtem ko telovadnica Partizan za igre z žogo ni primerna.

Na tem mestu je potrebno omeniti še **Športno rekreativni center Trate** (v nadaljevanju ŠRC Trate), saj kar 29.711 m² ali 35,1% vseh nepokritih površin odpade na ŠRC Trate. Gre za velik kompleks, kjer je možno pridobiti dodatne odprte športne površine še za druge športe, ob pogoju, da se predhodno uredi lastništvo. Vsekakor gre za velik športno rekreativni objekt, ki predstavlja tudi turistični potencial občine. Glede na stanje bi bilo potrebno v naslednjih letih zagotoviti več pokritih športnih površin, izboljšati strukturo nepokritih športnih površin oz. njihovo raznovrstnost in zagotoviti sredstva za njihovo vzdrževanje. Od vseh športnih površin je v občinski lasti 45.533 m² ali 53,8%. Ostale športne površine so v privatni lasti, lasti sklada kmetijskih zemljišč in drugih.

Za dvig kvalitete življenja občanov, kakor tudi povečanje ustvarjalnosti se v občini izvaja premalo programov. Zato je temu področju v prihodnje potrebno posvetiti še posebno pozornost.

1.4 SWOT analiza občine

Tudi občina mora poznati svoje prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti v svojem okolju (regiji oz. državi). Potrebno je poiskati odgovore na vprašanja, kakšne so lastne prednosti pri izkoriščanju priložnosti v svoji okolici in kakšne so slabosti, zaradi katerih ne

moremo premagovati ovir v okolju. Poiskati pa je potrebno tudi odgovore na vprašanja, s katerimi prednostmi lahko občina konkurira in kako bo odpravila svoje slabosti, da bo premagala konkurenco (druge občine, regije) ali pa se bo z njimi povezala.

Tabela št. 48: SWOT analiza občine Gornja Radgona

	+ PRILOŽNOSTI	- NEVARNOSTI
Z U N A N J I V P L I V I	<ul style="list-style-type: none"> ◆ obmejna lega ◆ industrijske in obrtne cone ◆ urejeno podporno podjetniško okolje ◆ tradicija v kmetijstvu ◆ vinorodni okoliš ◆ naravne, kulturne in druge znamenitosti ◆ partnerstvo, sosedstvo ◆ čezmejno sodelovanje 	<ul style="list-style-type: none"> - EU konkurenca - Neskladen regionalni razvoj - Oddaljenost od centra države - Infrastrukturalna nepovezanost - ni motivacije domačih strokovnjakov za vračanje v okolje - povečevanje malodušja, apatičnosti marginalnih skupin - odkrita in neodkrita odlagališča odpadkov
	+ PREDNOSTI	- SLABOSTI
N O T R A N J I V P L I V I	<ul style="list-style-type: none"> ◆ velikost občine ◆ pestrost okolja in prostora ◆ naravne danosti in kulturna dediščina ◆ nekaj velikih močnih podjetij ◆ dobra predelovalna podjetja in povezanost na področju predelave ◆ sejmsko mesto ◆ lastna zdravstvena služba ◆ urejenost in opremljenost šol ◆ urejenost predšolskega varstva ◆ pestro kulturno dogajanje ◆ obmejno sodelovanje ◆ delovni, odprti in gostoljubni ljudje 	<ul style="list-style-type: none"> - neizkoriščene naravne danosti občine - pretežno kmetijski značaj občine s tradicionalno pridelavo in rejo - premalo dopolnilnih dejavnosti na kmetijah - neizkoriščene turistične možnosti - majhne zaposlitvene možnosti - neustrezna izobrazbena struktura ni srednješolskega izobraževanja - neustrezno delovanje lokalne turistične organizacije - neizkoriščenost ŠRC Trate - nepovezanost s sosednjimi občinami

1.5 Ključni problemi

Izhajajo iz ugotovitev po petih glavnih področjih. Na kratko jih lahko strnemo v naslednje ugotovitve:

a) na področju gospodarstva so ključni problemi:

- ni rasti in prehoda majhnih podjetij v srednja podjetja,
- prepočasen razvoj industrijske cone,
- pomanjkanje sredstev za razvoj,
- pomanjkanje strokovnjakov,
- ni ustrezno povezanega podpornega okolja za pospeševanje podjetništva;

b) na področju kmetijstva in razvoja podeželja so ključni problemi:

- previsoka starost nosilcev kmečkih gospodarstev,
- počasno prestrukturiranje kmetij,
- premalo kmetij z dopolnilnimi dejavnostmi,
- pomanjkanje motivacije za razvoj dodatnih in dopolnilnih dejavnosti,
- razdrobljena kmečka gospodarstva,
- intenzivna raba kmetijskih površin,
- nepovezanost kmetijske proizvodnje in predelave,
- neorganiziranost na področju trženja kmetijskih pridelkov in izdelkov,
- večina kmetij ne izpolnjuje kriterijev za evropsko primerljivo kmetijo;

c) na področju turizma ter naravne in kulturne dediščine so ključni problemi:

- ne zavedanje svojih zgodovinskih, naravnih in drugih bogastev,
- ne dovolj interesa oz. pripravljenosti za ukvarjanje s turizmom,
- nepovezana in nekoordinirana turistična ponudba,
- slabša kakovost turistične ponudbe,
- pomanjkanje lastnega kapitala,
- ne dovolj aktivna in usklajena vloga Zavoda za turizem;

d) na področju okolja in prostora so ključni problemi:

- intenzivno kmetijstvo ter ogrožanje naravnega okolja in drugih naravnih virov,
- neracionalna raba prostora,
- neustrezno ravnanje z odpadki,
- zastarela prometna infrastruktura,
- obmejno območje;

e) na področju človeških virov in socialnega okolja so ključni problemi:

- nizki dohodki občanov,
- nizka stopnja izobrazbe občanov,
- velika stopnja brezposelnosti,
- pomanjkanje delovnih mest,
- neizkoriščanje razvojnega znanja,
- odhajanje mladih in izobraženih kadrov,
- pomanjkanje ponudbe kvalitetnega preživljanja prostega časa;

2. VIZIJA OBČINE

Razvoj občine temelji na aktivnostih človeka-občana, da svoje cilje uresniči. Uresničuje jih na različnih področjih in v različnih okoljih. Občina kot nosilka razvoja ustvarja pogoje in možnosti za razvoj teh okolij in področij.

Na tej osnovi je vizija občine kratka in določa končni cilj ta pa je – »Občina Gornja Radgona – dežela srečnih, zadovoljnih in uspešnih ljudi«.

Vizija občine Gornja Radgona je zastavljena širše in se glasi:

»Občina Gornja Radgona želi posati pomembna obmejna in partnerska občina, ki slovi po specializiranih sejnih, vrhunskem vinu in odprtih ljudeh ter razvija evropsko primerljivo gospodarstvo, zagotavlja kakovostno življenje vsem svojim prebivalcem, podpira razvoj lastnih potencialov in je odprta za nove razvojne ideje.«

Uresničevanje vizije razvoja občina zagotavlja z:

- ustvarjanjem pogojev in možnosti za razvoj in podporo programom gospodarstva, turizma, kmetijstva in podeželja, s čimer občina sodeluje pri razvoju področij, ki so že sedaj prevladujoča in imajo najboljše možnosti za razvoj,
- varovanjem okolja kot osnovnim pogojem za življenje, delovanje in razvoj;
- skrbjo za zdravje občanov omogoča in sodeluje pri pridobivanju znanj ter podpira ustvarjalnost občanov, s čimer dviguje raven kakovosti življenja in omogoča posameznikom, da realizirajo cilje, ki so pomembni tako zanje kot za širšo družbo;

Občina torej aktivno (so)ustvarja pogoje in možnosti za razvoj gospodarstva, kmetijstva in turizma, temelječega na znanju ljudi in upoštevanju drugih potencialov (primerjalnih prednosti) v lokalnem okolju.

3. CILJI OBČINE

Definirani problemi, ugotovljene priložnosti, jasno zastavljena vizija, vse to so temelji za natančno določitev ciljev in prioritete občine v prihodnosti.

a) Splošni razvojni cilji

- trajnostni razvoj celotne občine,
- razvoj prekomejnih in partnerskih povezav,
- višja kvaliteta življenja v občini,
- večja zaposlenost prebivalcev občine,
- razvoj urbanega in neurbanega okolja (mesta in podeželja) v občini,
- varovanje okolja ter naravne in kulturne dediščine,
- višji nivo kvalitete javnih storitev v občini,
- večja informiranost, osveščenost in odgovornost prebivalcev občine na vseh področjih razvoja občine;

b) Cilji na področju gospodarskih dejavnosti

- pospeševanje podjetništva kot generatorja razvoja (spodbude občine),
- organiziranje podjetniške podpore (lastna razvojna institucija),
- razvoj in širitev industrijskih con v občini (Mele in Element),
- povezovanje navzven (s sosednjimi občinami oz. čez mejo, prijava skupnih projektov),
- intenzivnejše sodelovanje z Regionalno razvojno agencijo Mura (garancijska shema, mikrokrediti);

c) Cilji na področju turizma in kmetijstva z razvojem podežolja

- oblikovanje celostne turistične ponudbe občine (usmerjanje in koordiniranje ponudbe, boljša povezanost ponudbe, večji poudarek delovanju Zavoda za turizem, povezovanje tudi navzven – s sosednjimi občinami in s tujino),
- nadaljnji razvoj kmetijstva (podpore ekološkemu kmetovanju, razvoj dopolnilnih dejavnosti, turizem na kmetijah, podpora organizaciji trženja kmetijskih pridelkov, povezovanje pridelave in predelave),

d) Cilji na področju okolja in prostora

- (zdrava) pitna voda (zagotavljanje pitne vode prebivalcem občine z izvajanjem predpisov o gnojenju polj, z gradnjo kanalizacij, z priključevanjem prebivalcev na skupni vodovodni sistem, s postopno sanacijo primarnega (magistralnega) vodovoda),
- odpadne vode (gradnja čistilnih naprav za odpadne komunalne vode za mesto Gornja Radgona z naselji in Apače z naselji),
- ravnanje z odpadki (postopno saniranje divjih odlagališč in s tem tudi prispevek k čistejšim vodam),
- stavbna zemljišča (priprava katastra stavbnih zemljišč in smernic ravnanja s stavbnimi zemljišči v bodoče, sprememba namembnosti zemljišča v korist širitve industrijske cone),
- stanovanjska gradnja (občina ne bo sama financirala gradnje večstanovanjskih objektov, ampak bo z različnimi ukrepi in aktivno zemljiško politiko zagotavljala izgradnjo družinskih stanovanjskih hiš),
- cestna infrastruktura (asfaltiranje lokalnih cest in pomembnejših javnih poti, izgrajevanje pločnikov in kolesarskih stez);

e) Cilji na področju socialnega okolja

- zdravstveno in socialno varstvo (zagotovitev zdravstvene dejavnosti na primarni ravni – Zdravstvi dom Gornja Radgona - adaptacija Zdravstvene postaje Apače; zagotovitev prostorov za izvajanje lekarniške dejavnosti v Apačah; izgradnja Doma starejših občanov na Tratah; sofinanciranje socialno varstvenih programov); programi za mlade;
- otroško varstvo in izobraževanje (zagotovitev pogojev obstoječih prostorskih kapacitet za izvajanje programov);
- kultura (celovita obnova objekta Špital in postavitve stalne muzejske zbirke, zagotavljanje sredstev za obnovo in zaščito kulturne in naravne dediščine in vključevanje le-te v programe razvoja občine, nadaljnja zagotovitev sofinanciranja kulturne dejavnosti);

- šport (zagotavljanje sredstev za izvajanje športnih programov in vzdrževanje športnih površin v lasti občine, zagotovitev ustreznih površin za izvajanje programov kakovostnega športna in rekreativnih aktivnosti na ŠRC Trate),
- izvajanje programov za dvig kvalitete življenja občanov;

4. RAZVOJNA STRATEGIJA OBČINE

Strategija opredeljuje načine za uresničevanje zastavljenih ciljev. Glede na zastavljene splošne in specifične cilje so opredeljene tudi razvojne strategije za doseganje splošnih in specifičnih ciljev občine.

a) Razvojna strategija za doseg splošnih ciljev občine

- sprejem dolgoročne strategije razvoja občine,
- sprejem manjkajočih občinskih dokumentov po posameznih področjih,
- izdelava prostorskih in drugih aktov;

b) Razvojna strategija za doseg ciljev posameznih področij

- oblikovanje politike na področju oblikovanja cen javnih komunalnih in drugih storitev,
- izvajanje podpornih aktivnosti in programov za razvoj gospodarskih dejavnosti,
- izvajanje podpornih aktivnosti za razvoj kmetijstva s podeželjem,
- intenziviranje aktivnosti na področju delovanja Zavoda za turizem,
- izvajanje podpornih aktivnosti in programov za razvoj socialnega okolja;

4.1. Strateške prioritete oz. prioritetni programi s projekti

Strategija s strateškimi prioritetami sledi viziji razvoja občine in zajema tri razvojna področja:

- I **Strategija razvoja gospodarstva, turizma, kmetijstva in podeželja** (ustvarjanje in zagotavljanje pogojev in možnosti za razvoj teh panog, ob upoštevanju trajnostnega razvoja in večjega prekomejnega in partnerskega povezovanja),
- II **Strategija razvoja varovanja okolja in posegov v prostor** (sanacija napak v okolju storjenih v preteklosti, varovanje in upoštevanje najnovejših dognanj s področja varovanja zemlje, vode in zraka, kot osnov za življenje in nadaljnji razvoj),
- III **Strategija razvoja socialnega okolja** (razvoj človeka – občana in s tem povezana skrb za zdravje ter omogočanje pridobivanja znanja, predvsem pa razvijanja lastnih sposobnosti in ustvarjalnosti, ob odprtosti in podpori novim idejam);

Strategija razvoja področij je nastavljena prioritarno, kar pomeni naslednje: bolj bo občina uspešna pri zagotavljanju pogojev in podpori gospodarstvu, kmetijstvu in turizmu, ob hkratni sanaciji in upoštevanju najnovejših dosežkov varovanja okolja, skladnejši bo razvoj občine kot celote, pa tudi socialnega okolja in slehernega posameznika.

Razvoj področij temelji na usmeritvah države in regionalnega razvojnega programa (Pomurje 2000+), po katerem so glavne prioritete: 1. Podjetništvo, turizem in informacijska družba, 2. Okolje in infrastruktura, 3. Socialni razvoj, 4. Kmetijstvo in razvoj podeželja; Hkrati pa razvoj občine temelji predvsem na lastnih potencialih in primerjalnih prednostih oz. možnostih občine, ob upoštevanju posredovanih predlogov, pobudah občanov, podjetnikov in drugih organov. Prioritete so usklajene tudi z Agendo 2000 - trajnostni-sonaravni razvoj.

Cilji so definirani kot splošni cilji in cilji posameznih področij ter temeljijo na zastavljeni viziji in strategiji razvoja občine. Le-ta je postavljena tako široko, da omogoča vključitev različnih projektov, ki dosegajo postavljeni cilj. Preko definicije projektov pa so določene tudi aktivnosti, s katerimi se bo dosegala realizacija ciljev. Projekti so navedeni kot investicije ali kot programi odvisno od vsebine zastavljenega cilja. Izvajanje projektov je predvideno do leta 2008, s tem, da bodo nekatere zadeve začete in končane do leta 2008, nekatere začete do leta 2008 in končane po tem letu, nekateri projekti pa se izvajajo tekoče vsa leta.

Konkretne vrednosti projektov v posameznih letih so navedene v Načrtu razvojnih programov občine v obdobju od leta 2004 do 2008.

Pri financiranju projektov pa računamo tako na lastna sredstva, kot na sofinanciranje projektov s strani države, predvsem pa na pridobivanje sofinanciranja projektov s strani Evropske unije (iz evropskih programov – Strukturnih skladov, drugih programov in projektov).

I STRATEGIJA RAZVOJA GOSPODARSTVA, TURIZMA, KMETIJSTVA IN PODEŽELJA

Gre za ustvarjanje pogojev in možnosti za razvoj gospodarstva, kmetijstva in turizma ob upoštevanju varovanja okolja. Občina bo z različnimi instrumenti spodbujala razvoj podjetništva in potrebne infrastrukture. Velik poudarek bo na izobraževanju in usposabljanju za pridobivanje novih dodatnih znanj.

PODROČJE GOSPODARSTVA

1 Glavni program: Pospeševanje razvoja podjetništva

1.1 Podprogram: Spodbujanje podjetništva

Cilji

Vzpodbuditi podjetništvo z različnimi programi podpore. Vzpostavljanje novih oblik in instrumentov za vzpodbujanje podjetništva in podporo podjetniškim projektom. Pospeševanje podjetništva tudi preko obveščanja, izobraževanja in usposabljanja zaposlenih in vsega ostalega prebivalstva.

Indikatorji

Število obstoječih in novih programov za vzpodbujanje podjetništva; število vključenih občanov v podjetniške projekte, število novih podjetij, število dodatnih zaposlitev;

Projekti

- 1.1/1 Programi spodbujanja podjetništva
- 1.1/2 Programi izobraževanj, usposabljanj občanov in zaposlenih, delavnice, simpoziji
- 1.1/3 Programi pospeševanja razvoja podjetništva in podjetniške miselnosti
- 1.1/4 Programi izobraževanja managerjev
- 1.1/5 Programi pospeševanja podjetništva in podjetniške miselnosti
- 1.1/6 Programi RRA Mure v smeri izvajanja pomoči podjetjem/kom in občanom
- 1.1/7 Programi vključevanja v različne oblike gospodarskega čezmejnega sodelovanja
- 1.1/8 Programi vključevanja v sejemske in druge predstavitve

Nosilci izvajanja programa

- Podjetniško razvojna agencija;
- Občina Gornja Radgona;
- RRA Mura;
- Območna obrtna zbornica, Gospodarska zbornica Slovenije;
- Zavod za zaposlovanje;
- Podjetja;
- Druge institucije.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava programov	2004-2008
Izvedba programov po prioritetah	2004-2008

Geografsko območje

Občina Gornja Radgona

Kratek opis

Gre za izvajanje že obstoječih programov podpore podjetništvu ter pripravo in izvajanje novih programov. Prav tako gre za aktivnosti v smeri izvajanje programov celovite podpore realizaciji podjetniških projektov, pospeševanju internacionalizacije in večjega zaposlovanja. Cilji bodo doseženi tudi s pomočjo obveščanja določenih ciljnih skupin občanov o možnostih na področju razvoja podjetništva – za realizacijo podjetniških idej občanov.

1.2 Podprogram: Razvoj raziskovalno - razvojnega podpornega okolja**Cilji**

Spodbujati izvajanje razvojno-raziskovalnega dela v podjetjih. Spodbujati tesnejše povezovanje z Univerzama in razvojno raziskovalnimi institucijami. Ustvarjanje možnosti in pogojev za strokovno poklicno uveljavljanje mladih strokovnjakov za potrebe razvoja občine in nosilcev gospodarskega razvoja.

Indikatorji

Število (inovativnih) projektov in število vključenih v projekte.

Projekti

- 1.2/1 Priprava projektov za vključevanje mladih strokovnjakov
- 1.2/2 Vključevanje v projekte regionalnega centra ZOTK-a
- 1.2/3 Vključevanje v regionalni projekt »Mladi za napredek Pomurja«

Nosilci izvajanja programa

- Podjetniško razvojna agencija in RRA Mura;
- Občina Gornja Radgona;
- RRA Mura;
- Univerza;
- Ministrstva;
- Podjetja;
- Osnovne šole
- Druge institucije.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Izvajanje programov po prioritetah	2004-2008

Geografsko območje
Občina Gornja Radgona

Kratek opis

Projekti so usmerjeni v vzpodbujanje vključevanja mladih v raziskovalne programe. Aktivnosti pa bodo usmerjene tudi k spodbujanju razvijanja in izvajanja programov v sodelovanju z Univerzama in drugimi sorodnimi institucijami.

2 Glavni program: Razvoj podporne infrastrukture

2.1 Podprogram: Poslovno okolje in infrastruktura

Cilji

Gre za zagotavljanje infrastrukture oz. osnovnih prostorskih pogojev in možnosti za razvoj podjetništva v občini. Hkrati se bo vzpodbujalo okolju prijazen razvoj gospodarstva ob uvajanju ekoloških in zdravstvenih standardov.

Indikatorji:

Velikost obrtnih / industrijskih con; zasedenost con (število podjetij v conah, število zaposlenih v conah); število podjetij z kakovostnimi, tehnološkimi, ekološkimi in zdravstvenimi standardi;

Projekti

- 2.1/1 Industrijska cona Mele
- 2.1/2 Obrtno podjetniške cone
- 2.1/3 Poslovni prostori in lokacije
- 2.1/4 Spremljanje uvajanja standardov v podjetjih

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Podjetja;
- Podjetniško razvojna agencija in RRA Mura;
- Območna obrtna zbornica, Gospodarska zbornica Slovenije;
- Druge institucije.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava dokumentacije	2004-2008
Izvajanje programov po prioritetah	2004-2008

Geografsko območje
Občina Gornja Radgona

Kratek opis

Z izgradnjo industrijsko obrtnih con bo občina povečala svojo atraktivnost in vzpostavila ugodnejše pogoje poslovanja podjetij, omogočila povečanje obsega malega gospodarstva ter z izvajanjem ukrepov pospeševanja vzpodbujala k razvoju malega gospodarstva (ustanavljanju novih podjetij, odpiranju novih delovnih mest).

2.2 Podprogram: Zagotavljanje finančnih spodbud**Cilji**

Zagotavljanje finančne podpore obstoječim podjetjem in potencialnim podjetnikom. Krepitev obstoječih (sredstva, vsebine) oblik in vzpostavitev novih oblik oz. instrumentov za vzpodbujanje podjetništva in podporo podjetniškim projektom.

Indikatorji

Število novih delovnih mest, odprtih v povezavi s finančnimi spodbudami; število novih podjetij, odprtih v povezavi s finančnimi spodbudami; število realiziranih projektov ob finančni podpori;

Projekti

2.2/1 Programi uvajanja različnih instrumentov finančnih spodbud

2.2/2 Vključevanje v izvajanje programov na regionalnem nivoju

2.2/3 Programi pomoči podjetjem/kom za pridobitev finančnih sredstev iz državnih oz. mednarodnih virov

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Podjetniško razvojna agencija;
- RRA Mura;
- Banke;
- Ministrstvo za gospodarstvo;
- Javni sklad RS za razvoj malega gospodarstva.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Izvajanje programov	2004-2008

Geografsko območje

Občina Gornja Radgona

Kratek opis

Ob obstoječem sistemu kreditiranja je potrebno preučiti še druge instrumente za pomoč pri zagotavljanju spodbud potencialnim podjetnikom in že obstoječim podjetjem. Predmet podpore predstavljajo investicije v nove dejavnosti in v širitev ter diverzifikacijo obstoječih podjetij. Nujno bo večje vključevanje bank že v fazo priprave izvedbe podjetniških idej.

Vključena je razvojna agencija za pomoč obstoječim in bodočim podjetjem/kom pri pridobivanju sredstev iz različnih virov (seznanjanje z javnimi razpisi, prijava na javne razpise, ipd.).

2.3 Podprogram: Povečanje izkoriščenosti obstoječega znanja, razvoj podjetnosti

Cilji

Zmanjšanje stopnje brezposelnosti z zaposlovanjem visoko izobraženih in usposobljenih (predvsem) domačih kadrov in povečanje izkoriščenosti obstoječega znanja.

Indikatorji

Stopnja brezposelnosti, število novih podjetnikov, število novih inovativnih projektov;

Projekti

- 2.3/1 Sodelovanje pri zaposlitvenih programih
- 2.3/2 Vzpodbujanje izvajanja novih programov
- 2.3/3 Vzpodbujanje motivacije za podjetnost
- 2.3/4 Vzpodbujanje vseživljenskega izobraževanja

Nosilci izvajanja programa

- RRA Mura
- Podjetniško razvojna agencija;
- Občina;
- Zavod za zaposlovanje;
- Druge institucije.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Sodelovanje pri pripravi projektov in programov	2004-2008
Sodelovanje pri izvajanju projektov in programov	2004-2008

Geografsko območje

Občina Gornja Radgona

Kratek opis

Visoka raven brezposelnosti zahteva nove rešitve v pristopu in programih zmanjševanja brezposelnosti. Aktivnosti bodo usmerjene predvsem v zagotavljanje novih delovnih mest preko spodbujanja odpiranja novih delovnih mest v že obstoječih podjetjih, predvsem pa z motiviranje za podjetništvo in preko tega zagotavljanje zaposlitve. Ob tem bo poudarek na zaposlovanju prebivalcev občine.

2.4 Podprogram: Zmanjševanje neskladij na trgu dela

Cilji

Zmanjšati brezposelnost z vzpodbujanjem izobraževanja občanov in izobraževanja deficitarnih poklicev. Stimulirati kadrovske politike štipendiranja v podjetjih.

Indikatorji

Izobrazbena struktura iskalcev zaposlitev; število prezaposlitev in zaposlitev; število štipendij;

Projekti

2.4/1 Promocija pomena stalnega izobraževanja in usposabljanja

2.4/2 Spodbujanje dodatnega izobraževanja

2.4/3 Vzpodbujanje nastajanja infrastruktur posredovanja dela, prekvalifikacij oz. dokvalifikacij

2.4/4 Izobraževanja začetnikov za podjetnost in podjetništvo

2.4/5 Nadaljnja izobraževanja v podjetnosti in podjetništvu

Nosilci izvajanja programa

- RRA Mura;
- Podjetniško razvojna agencija;
- Občina Gornja Radgona;
- Zavod za zaposlovanje;
- Podjetja;
- Ljudska univerza
- Druge institucije.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava projektov in programov,	2004-2008
Izvajanje projektov in programov	2004-2008

Geografsko območje

Občina Gornja Radgona

Kratek opis

Pomembno oviro za večji gospodarski razvoj občine predstavlja v povprečju izjemno nizka izobrazbena struktura. Posledično to pomeni nizek ekonomsko socialnega status ljudi. Ker pa samo izobraženi in strokovno usposobljeni delavci prispevajo k dobrim rezultatom njihovih podjetij oz. organizacij, bo občina zaradi visokih stroškov izobraževanja z različnimi ukrepi spodbujala izobraževanje občanov.

PODROČJE TURIZMA

Cilj

Razviti pestro ponudbo programov in turističnih produktov za domače in tuje obiskovalce, domače in tuje goste zdravilišč, izletniške turiste, sejemske turiste ter za nove ciljne skupine turistov. Razvoj turizma je zastavljen v dveh smereh: v pripravi in trženju programov na lokalnem nivoju ter vključevanje v regionalne projekte (obstoječa ponudba); v pripravi in trženju programov, za katere je potrebno predhodno izvesti določene investicijske posege ali zagotoviti pogoje za izvedbo le-teh (nova ponudba, ki bi jo tržili tako kot obstoječo ponudbo ali skupaj z njo). To področje vključuje tudi vse oblike mednarodnega oz. čezmejnega sodelovanja.

Indikatorji

Število (domačih in tujih) turistov in obiskovalcev, število (novih) turističnih produktov;

1 Glavni program: Razvoj turističnih programov

Projekti

- 1.1/1 Strategija trženja obstoječe turistične ponudbe in programov
- 1.1/2 Vključevanje ponudbe gradov v programe trženja
- 1.1/3 Program raziskave in razvoja atraktivnega turističnega produkta
- 1.1/4 Program razvoja zdrave turistične ponudbe
- 1.1/5 Priprava izvedbe in trženja programov ponudbe turistične infrastrukture
- 1.1/6 Program vključevanja v projekt »Tri srca« in druge regionalne projekte
- 1.1/7 Sodelovanje v projektu »Twin City«
- 1.1/8 Programi vključevanje v razvoj zdraviliškega in kongresnega turizma

2 Glavni program: Razvoj turistične (infra) strukture

Projekti

- 2/1 Vzpodbujanje razvoja vinskih kleti, vinotočov, kmečkih turizmov, dopolnilnih dejavnosti na kmetijah
- 2/2 Turistično – tematske poti (kolesarske, pohodne, tematske, VTC 16 (Vinsko – turistična cesta, pot slatinskih vrelecev, čebelarški park, park Hercegovščak)
- 2/3 Obogatitev ponudbe na vinsko turistični cesti
- 2/4 Program izvedbe kolesarske in peš poti ob Muri
- 2/5 Infrastrukturni programi na in preko reke Mure (rafting, žičnica)
- 2/6 Ureditvev razgledno panoramskih točk (razgledni stolp v Policah, Orehovski Vrh, Negova, Pogled, itd.)
- 2/7 Vzdrževanje in trženje kulturno zgodovinskih spomenikov
- 2/8 Urejanje, ohranjanje in trženje naravne, kulturno etnološke in tehnične dediščine
- 2/9 Programi ohranjanja in trženje izjemnih naravnih vrednot
- 2/10 Priprava in izvedba projektov na območju Regijskega parka Mura

- 2/11 Program igralništva v G. Radgoni
- 2/12 Programi izobraževanj in usposabljanj za udeležence vključene v razvoj turizma
- 2/13 Program ureditve Turistično – rekreacijskega centra v Zg. Konjišču
- 2/14 Odkup in ureditev Turistično – informativnih pisarn (v Negovi in Zg. Konjišču in sanacija karavle v Zg. Konjišču)
- 2/15 Ureditev prireditvenega prostora v mestu Gornja Radgona

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Podjetniško razvojna agencija;
- Podjetja;
- Podjetniki;
- Društva;
- Institucije;
- Obrtna zbornica;
- Združenja;
- Ministrstva;
- Občani.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava projektov in izvedba po posameznih prioritetah	2004-2008

Geografsko območje

Občina Gornja Radgona

Kratki opis

Občina ima izjemno bogato naravno, zgodovinsko in kulturno dediščino. Prisotna so aktivno znanje in izkušnje v naravni obrti, razvija se umetna obrt, obstaja mnogo svobodnih umetnikov, izredno bogata je glasbena dejavnost, prav tako tudi slikarstvo, kiparska in rezbarska dejavnost ter izvirnost v izdelovanju spominkov. Prebivalstvo ima bogate izkušnje v tradicionalni pridelavi in predelavi kmetijskih proizvodov. Velike so možnosti za razvoj vinotočev, kmečkih turizmov in turističnih kmetij, predvsem v smeri ekoloških produktov. Naravne danosti omogočajo tudi razvoj programov za sprostitev in rekreacijo. To omogoča pripravo programov, s katerimi se lahko razvija turizem kot pomembna dejavnost v občini. Glede na lokacijo oz. lego občine obstajajo tudi pogoji za sodelovanje in povezovanje s sosednjimi državami.

PODROČJE KMETIJSTVA

1 Glavni program: Razvoj strukture kmetijske pridelave

1.1 Podprogram: Izboljšanje strukture kmetijskih gospodarstev

Cilji

Zagotovitev kmetijske proizvodnje na kmetijskih površinah in pomoč pri preusmeritvi kmetijske proizvodnje v proizvodnjo takih kultur, ki jih je mogoče rentabilno proizvajati tudi na manjših površinah (vrtnine, ipd.). Uvajanje podjetništva v kmetijstvo.

Indikatorji

Število kmetij, preusmerjenih v nove dodatne / dopolnilne programe; število ohranjenih delovnih mest (polnih zaposlitev); število novih in obnovljenih objektov z opremo in drugo mehanizacijo; površine urejenih kmetijskih zemljišč / letno;

Projekti

- 1.1/1 Ugotovitev stanja kmetijstva v občini
- 1.1/2 Zagotavljanje finančnih spodbud za pospeševanje kmetijstva
- 1.1/3 Pospeševanje prestrukturiranja kmetijstva
- 1.1/4 Urejanje kmetijskih zemljišč in kmetijske infrastrukture

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Kmetijsko gospodarska zbornica – kmetijski zavod M.S.;
- Ministrstva;
- Kmetijska zadruga;
- Občani;
- Druge institucije.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Analiza stanja	2004-2008
Priprava projektov in realizacija po programu	2004-2008

Geografsko območje

Občina Gornja Radgona

Kratek opis

Kmetijstvo je v fazi bistvenih strukturnih sprememb. Da bi ugotovili spremembe na tem področju, je potrebno zagotoviti kvalitetne osnovne podatke in ažuriranje že obstoječih. Občina bo pospeševala izvajanje prestrukturiranja kmetijstva z različnimi instrumenti, upoštevaje omejitve, ki bodo določene s strani države oz. Evropske unije.

1.2 Podprogram: Razvoj okolju prijaznega kmetovanja

Cilji

Zagotavljanje trajnostnega – sonaravnega razvoja občine. Povdarek je na zmanjševanje (sanaciji) degradacije naravnega okolja.

Indikatorji

Število kmetij, preusmerjenih v sonaravno kmetovanje; površine kmetijskih zemljišč, vključenih v sonaravno kmetovanje; število zaposlenih na teh kmetijah;

Projekti

- 1.2/1 Spodbujanje in pospeševanje okolju prijaznega kmetovanja
- 1.2/2 Promocija varstva okolja

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Podjetniško razvojna agencija;
- Javni sklad RS za regionalni razvoj;
- KGZ – Kmetijska svetovalna služba;
- Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželje;
- Občani.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava projektov	2004-2008
Pridobivanje projektne dokumentacije in soglasij	2004-2008
Realizacija po prioritetah	2004-2008

Geografsko območje

Občina Gornja Radgona

Kratek opis

Območje občine je tipično agrarno območje, ki ga (poleg v povprečju majhne kmetijske posesti in velike razdrobljenosti kmetijskih zemljišč, kar onemogoča rentabilno kmetijsko proizvodnjo na veliki večini kmetij) pestijo negativne posledice intenzivnega kmetovanja, vključno z intenzivnim onesnaževanjem zemlje in podtalnice z nitrati in sredstvi za zatiranje škodljivcev. V skladu z razvojem kmetijstva bo občina pospeševala razvoj okolju prijazne kmetijske dejavnosti in aktivnosti pri saniranju obstoječega stanja.

1.3 Podprogram: Razvoj človeških virov

Cilji

Gre za pridobitev kvalifikacij, certifikatov in licenc za opravljanje osnovne kmetijske in dopolnilnih dejavnosti na kmetijah. Vključeno je tudi izboljšanje osnovnega znanja o kmetovanju in pridobitev novih znanj v kmetijstvu ter trženju kmetijskih proizvodov.

Indikatorji

Število udeležencev izobraževanj in usposabljanj, število programov izobraževanja / usposabljanj;

Projekt

1.3/1 Pospeševanje izobraževanj s področja kmetijstva

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- KGZ – Kmetijska svetovalna služba;
- Podjetniška razvojna agencija;
- Izobraževalne institucije;
- Društva;
- Občani.

Terminski načrt

<i>Aktivnost</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Izvajanje programa	2004-2008

Geografsko območje

Občina Gornja Radgona

Kratek opis

Aktivnosti bodo usmerjene v izboljšanje izobrazbene ravni na področju kmetijstva za kmetovalce, ki se že ukvarjajo s kmetovanjem. Določena potrdila, licence, ipd., si morajo kmetovalci pridobiti tudi zaradi uvedbe novih predpisov (oz. vstopa Slovenije v EU). Kmetovalci, ki se bodo odločili za opravljanje dopolnilnih dejavnosti, si bodo morali pridobiti ustrezna znanja in certifikat za opravljanje posamezne dejavnosti. Med kmečkim / podeželskim prebivalstvom je prisotno močno pomanjkanje podjetniških znanj, zato je potrebno še posebej poudarjati in obravnavati pomen pridobivanja podjetniških znanj ter pospeševati razvoj podjetništva in podjetnosti ljudi na podeželju. Ob tem je potrebno upoštevati in ceniti že obstoječe izkušnje in tradicijo v teh krajih.

2 Glavni program: Razvoj proizvodov, proizvodnje in storitev ter trženje na kmetijah

Cilji

Gre za povečanje konkurenčne sposobnosti kmetijstva in povečanje dodane vrednosti izdelkov, živil in storitev na kmetijah.

Indikatorji

Število zaposlenih, struktura zasajenih površin, število GVŽ (glava velike živine);

Projekti

- 2.1/1 Razvoj proizvodnje in trženja kmetijskih pridelkov, proizvodov in storitev
- 2.1/2 Spodbujanje dopolnilnih dejavnosti na kmetijah
- 2.1/3 Spodbujanje organiziranih oblik proizvodnje in prodaje kmetijskih proizvodov
- 2.1/4 Spodbujanje nastajanja majhnih kmetijsko – predelovalnih obratov
- 2.1/5 Spodbujanje podjetništva na kmetijah

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželje;
- Javni sklad RS za regionalni razvoj;
- Zasebni investitorji in zadruge;
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava projektov in realizacija po projektih	2004-2008

Geografsko območje

Občina Gornja Radgona

Kratek opis

Razvoj kmetijstva v občini Gornja Radgona se lahko razvija v treh smereh:

- razvoj obstoječe kmetijske dejavnosti in uvajanje novih kmetijskih dejavnosti,
- razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah ter
- razvoj podjetništva v kmetijstvu.

Občina bo ta razvoj z različnimi instrumenti podpore pospeševala, saj je ta dejavnost zagotavljala preživetje že v preteklosti; v smeri kvalitetnega življenja in dela ter trajnostnega razvoja podeželja pa je ta dejavnost danes še toliko bolj pomembna.

PODROČJE PODEŽELJA

1 Glavni program: Razvoj podeželja

Cilji

Gre za zagotavljanje trajnostnega razvoja na podeželju ob upoštevanju razvoja kmetijstva, turizma, podjetništva in tudi gospodarstva. Usklajena bo raba prostora in prostorska ureditev, ki ob varovanju okolja, ohranjanju narave in rabi naravnih dobrin (bogastev), varstva kulturne dediščine in drugih kakovosti naravnega in bivalnega okolja, skrbi za zadovoljitev potreb sedanje generacije občanov brez ogrožanja prihodnjih generacij.

Indikatorji

Število delujočih kmetij, število zaposlenih na kmetijah, prebivalstvo živeče na podeželju / prebivalstvo v urbanem okolju, nove proizvodne in ostale zmogljivosti na podeželju;

Projekti

- 1.1/1 Izdelava programa razvoja podeželja
- 1.1/2 Izvedba programa razvoja podeželja po posameznih prioritetah
- 1.1/3 Pospeševanje okolju prijaznih proizvodnih in storitvenih dejavnosti

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Podjetniško razvojna agencija;
- Občani;
- Ustrezne institucije
- Podjetja, podjetniki;
- Drugi zainteresirani.

Terminski načrt

<i>Aktivnost</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Izvajanje projektov in aktivnosti razvoja dejavnosti, produktov in storitev na podeželju	2004-2008

Geografsko območje

Občina Gornja Radgona

Kratek opis

Območje Občine Gornja Radgona je v celoti podeželje. Za izvedbo prioriternih aktivnosti so načrtovane aktivnosti za predhodno izdelavo programa podeželja s konkretnimi programi in nosilci za razvojne aktivnosti občine na tem področju.

II STRATEGIJA VAROVANJA OKOLJA IN PROSTORA

Strategija vključuje aktivnosti za zagotavljanje rabe prostora in prostorsko ureditev, ki ob varovanju okolja, ohranjanju narave in trajnostni rabi naravnih dobrin (bogastev), skrbi za varstvo kulturne dediščine in drugih kvalitiet naravnega in bivalnega okolja, za zadovoljitev potreb sedanje generacije občanov brez ogrožanja prihodnjih generacij.

1 Glavni program: Prostorski razvoj (Urejanje prostora)

Cilji

S smotno rabo prostora in urejanjem prostora, zagotoviti takšne pogoje, da se dvigne kvaliteta življenja občanov, ob tem pa se istočasno ustvarijo čim boljši pogoji za razvoj gospodarstva in vseh ostalih dejavnosti.

Indikatorji

Sprejeti prostorsko izvedbeni akti, pripravljene projekti;

Projekti

- 1/1 Priprava prostorske dokumentacije, strategija prostorskega razvoja občine, prostorski red občine, lokacijski načrti za posamezna območja občine
- 1/2 Priprava in pridobitev projektne dokumentacije
- 1/3 Digitalicazija katastra občine
- 1/4 Raznovrstna dokumentacija
- 1/5 Komunalno opremljanje zemljišč

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Podjetniška razvojna agencija;
- Javni zavodi;
- Podjetja;
- Občani;
- Institucije;
- Društva.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava projektov	2004-2008
Fazna realizacija po prioritetah	2004-2008

Kratek opis

S strategijo prostorskega razvoja občine se določijo usmeritve in pogoji za razvoj dejavnosti v prostoru. Prostorski red občine je temeljni izvedbeni prostorski akt občine, s katerim se določijo območja namenske rabe prostora (stanovanjska gradnja, obrtne cone, ipd.), pogoji, merila in ukrepi za načrtovanje v prostoru ter pripravo lokacijskih načrtov občine, ki

podrobneje načrtujejo posamezne prostorske ureditve. Za pripravo predloga prostorskega razvoja občine, prostorskega reda in lokacijskih načrtov, je predhodno potrebno izdelati ustrezne strokovne podlage in pripraviti ustrezno dokumentacijo za investicije. Obstoječa in nova zazidljiva zemljišča se razparcelirajo in komunalno uredijo za potrebe novogradenj.

2 Glavni program: Informiranost o varstvu okolja

Cilji

Izvajanje ukrepov za varovanje okolja (zrak, voda, zemlja). Informiranje občanov o stanju okolja, spodbujanje občanov k smotrnejši rabi energije in varovanju okolja; sprejemanje pobud, predlogov s strani občanov, ter izvajanje okoljskega monitoringa.

Indikatorji

Število obiskov na internetni spletni strani, število vključenih občanov v projekte;

Projekta

- 2/1 Izvedba internetne spletne strani
- 2/2 Okoljski monitoring

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Podjetniška razvojna agencija;
- MOPE.

Terminski načrt

<i>Aktivnost</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Projektna in investicijska dokumentacija	2004-2008
Fazna realizacija programa	2004-2008

Kratek opis

Nujno je informiranje in komuniciranje z občani, da se vzpostavi soodgovornost za stanje okolja in uspešna realizacija predvidenih ukrepov in aktivnosti pri sanaciji in nadaljnji rabi. Podlaga za navedene aktivnosti je redno izvajanje okoljskega monitoringa.

3 Glavni program: Izboljšanje kvalitete voda

3.1 Podprogram: Izgradnja čistilnih naprav in kanalizacijskih omrežij

Cilji

Izboljšana raven zdravja prebivalcev v občini (posredno tudi daljša življenjska doba prebivalcev), prijaznejše življenjsko okolje, preprečevanje nepotrebnih koncentracij

škodljivih snovi v okolju, ugodnejše naravno ravnovesje v prostoru.

Indikatorji

Število populacijskih enot (PE); kvaliteta čistoče odpadne vode;

Projekti

- 3.1/1 Izgradnja ČN Apače
- 3.1/2 Izgradnja sekundarne kanalizacije Črnci – Apače – Segovci
- 3.1/3 Izgradnja ČN Gornja Radgona (nakup zemljišča in izgradnja)
- 3.1/4 Izgradnja kanalizacije v naselju Črešnjevci

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Podjetniška razvojna agencija;
- MOPE.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava projekta	2004-2008
Izvedba različnih posegov po prioritetah	2004-2008

Kratek opis

Visoka onesnaženost vodnih virov, podtalnice in okolja je posledica neurejenega odvajanja in čiščenja odpadnih voda. Takšne razmere narekujejo izgradnjo kanalizacijskih omrežij s čistilnimi napravami, da se prepreči nadaljnje onesnaževanje pitne vode v sistemu oskrbe, kakor tudi preostalega okolja.

3.2 Podprogram: Varovanje in zagotavljanje pitne vode

Cilji

Zagotovitev ustrezne kvalitete in zadostne količine kvalitetne pitne vode.

Indikatorji

Vsebnost škodljivih snovi v vodi; poraba količine vode;

Projekti

- 3.2/1 Revitalizacija starih potokov in bogatenje podtalnice
- 3.2/2 Izvajanje posebnega režima na vodovarstvenih območjih za zaščito vodnih zajetij

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Podjetniška razvojna agencija;
- MOPE;
- Inšpekcijske službe.

Terminski načrt

<i>Aktivnost</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava projekta	2004-2008
Izvedba različnih posegov po prioritetah	2004-2008

Kratek opis

Zaradi padca gladine reke Mure se je zmanjšala tudi gladina podtalnice v Apaškem polju, ki je glavni vir zagotavljanja pitne vode. Z oživitvijo oziroma revitalizacijo starih potokov (11 Mlinski potok, Vizjakov potok), bi se voda iz reke Mure razpršila po celotni Apaški dolini, kar bi posledično pomenilo dvig nivoja podtalnice. Geografske analize kažejo na to, da je na področju Apaške kotline tudi podzemna voda, na globini cca. 180 m, ki je neoporečna in bi jo lahko z mešanjem izkoristili za zmanjševanje škodljivih snovi površinskih voda, ki so glavni vir pitne vode občine. V preteklosti se je na ožjem in širšem območju izvajala intenzivna kmetijska proizvodnja, zato je potrebna čimprejšnja sanacija vodovarstvenih območij, kakor tudi prepoved izvoza gnojevke na polja.

3.3 Podprogram: Sistem oskrbe s pitno vodo**Cilji**

Gre za zagotovitev oskrbe prebivalstva z zadostnimi količinami in kvalitetno pitno vodo tudi na območjih, ki do sedaj niso bila ustrezno in/ali dovolj oskrbovana, ter saniranje obstoječega primarnega vodovoda. Zagotoviti upravljanje in varovanje črpališč in distribucijskega omrežja.

Indikatorji

Stopnja vključenosti občanov na vodovodno omrežje; zmanjšanje izgub pri oskrbi s pitno vodo;

Projekti

- 3.3/15 Ureditev lastništva primarnega voda in črpališč
- 3.3/9 Rekonstrukcija magistralnega vodovoda
- 3.3/10 Rekonstrukcija črpališč Segovci in Podgrad
- 3.3/6 Vodovod Spodnja Ščavnica I
- 3.3/7 Vodovod Spodnja Ščavnica II
- 3.3/4 Vodovod Gornja Radgona - Police
- 3.3/8 Vodovod Apaška dolina (Žepovci – Žiberči – Stogovci – Konjišče – Vratji vrh)
- 3.3/3 Vodovod Kunova I.
- 3.3/2 Vodovod Kunova II.
- 3.3/11 Vodovod Mali Segovci
- 3.3/14 Vodovod Spodnji Ivanjci
- 3.3/13 Vodovod Očeslavci
- 3.3/12 Vodovod Spodnja Nasova - Janhova
- 3.3/5 Vodovod Vrabji vrh
- 3.3/1 Vodovod Delavska pot

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Javno podjetje d.o.o..

Terminski načrt

<i>Aktivnost</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava projektne dokumentacije	2004-2008
Pridobitev potrebnih soglasij	2004-2008
Fazna realizacije projekta	2004-2008

Kratek opis

Namen podprograma je zagotovitev kvalitetne vodooskrbe za celotno občino. Vključene so aktivnosti pri izgradnji in rekonstrukciji vodovodov, ker je velik del omrežja zgrajen s salonitnimi vodovodnimi cevovodi, ki se jim življenjska doba izteka in so nujno potrebni obnove.

4 Glavni program: Gospodarjenje in varovanje naravnih virov**4.1 Podprogram: Revitalizacija degradiranih območij****Cilji**

Ohranjanje naravne dediščine in zmanjševanje degradacije naravnega okolja.

Indikatorji

Nivo vode, kakovost voda, pestrost živalskih in rastlinskih vrst;

Projekti

- 4.1/1 Ekološka revitalizacija Ščavniške doline
- 4.1/2 Sanacija gramoznih jam
- 4.1/3 Sanacija plazov in hudournikov (Petek, Brunčič)

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Podjetniška razvojna agencija;
- MOPE.

Terminski načrt

<i>Aktivnost</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Projektna in investicijska dokumentacija	2004-2008
Fazna realizacija programa (sanacije)	2004-2008

Kratek opis

Plazove, ki ogrožajo premoženje ljudi in onemogočajo normalno opravljanje kmetijske dejavnosti na območju je potrebno sanirati ter tako zagotoviti pogoje za življenje in delo lokalnega prebivalstva. Namen celostne revitalizacije Ščavniške doline na območju občine, najbolj onesnažene slovenske reke je očistiti reko do stanja izpred 40 let, kakor tudi dvigniti nivo reke Ščavnice, vključno s pogozditvijo obrežja (vetrobranski pasovi). Vključene so tudi aktivnosti pri sanaciji gramoznice v TRC Konjišče.

4.2 Podprogram: Urejanje odlagališč odpadkov

Cilji

Zagotavljanje sredstev za ureditev odlagališča odpadkov v Puconcih, za potrebe občine. Evidentiranje in priprava programa sanacije divjih odlagališč, ter izgradnja reciklažnega dvorišča. Sanacija odlagališča Hrastje mota. Z uvedbo okoljske rente doseči vsaj delno zaščito omejenih in ogroženih naravnih virov ter zagotoviti stalen vir financiranja okoljevarstvenih programov.

Indikatorji

Kvaliteta podtalnice, število divjih odlagališč, količina in vrste odpadkov;

Projekti

- 4.2/1 Sofinanciranje zbirno sortirnega centra odpadkov v Puconcih
- 4.2/2 Sanacija odlagališča Hrastje-Mota
- 4.2/3 Evidentiranje in priprava programa sanacije divjih odlagališč
- 4.2/4 Sanacija divjih odlagališč in uvedba rente za onesnaževanje in izkoriščanje okolja
- 4.2/5 Ureditev zbirno sortirnega centra odpadkov (ekološki otok)

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Podjetniška razvojna agencija;
- MOPE;

Terminski načrt

<i>Aktivnost</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava projektne dokumentacije	2004-2008
Fazna realizacija	2004-2008

Kratek opis

Občine so v prihodnosti dolžne urediti stanje na področju odpadkov. Prav tako velja, da občine z divjimi odlagališči nimajo prihodnosti v turizmu, zato je potrebna sanacija le-the, kakor tudi urediti odvoz in deponiranje vseh vrst odpadkov, urediti nadzor nad izpiranjem strupenih snovi, da se prepreči onesnaženje podtalnice.

4.3 Podprogram: Koriščenje naravnih bogastev in energetskih virov

Cilji

Gre za koriščenje naravnih bogastev občine, izboljšanje rabe alternativnih virov energije na območju občine, izvedba analiz koriščenja geotermalne vode, uvedba uporabe okolju prijaznejših virov energije.

Indikatorji

Poraba neobnovljivih naravnih virov, uporaba alternativnih energetskih virov;

Projekti

- 4.3/1 Raziskovanje in analiziranje najdišč naravnih bogastev
- 4.3/2 Koriščenje naravnih bogastev
- 4.3/3 Sprejem predpisov za podelitev koncesije plinifikacije
- 4.3/4 Izdelava energetske zasnove občine
- 4.3/5 Vključevanje v pilotske projekte rabe alternativnih virov energije

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Podjetniška razvojna agencija;
- MOPE;
- Podjetja – institucije;
- Agencija za učinkovito rabo energije – AURE.

Terminski načrt

<i>Aktivnost</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava projektov	2004-2008
Fazna realizacija po prioritetah	2004-2008

Kratek opis

Trajno izkoriščanje naravnih bogastev je osnova nadaljnega gospodarskega razvoja. Naravna bogastva niso neizčrpna, vendar pa nam lahko ob pametnem gospodarjenju še naprej koristijo. To pomeni, da je treba omejiti uporabo tistih naravnih bogastev, ki jih pričanja primanjkovati, ter poiskati nove poti za ohranjanje in izboljševanje življenjskega standarda z novimi koncepti, tehnologijami in inovacijami. Zato je uporaba alternativnih virov energije področje, ki ga je potrebno v občini temeljito proučiti in raziskati ter pripraviti ustrezne predloge uporabe.

4.4 Podprogram: Zaščita in vzdržni razvoj območij posebnega pomena za naravno dediščino

Cilji

Gre za varovanje območij ob reki Muri, ki so tretirana kot naravna dediščina.

Indikatorji

Varovane površine, raznovrstnost naravovarstvenih habitatov;

Projekti

4.4/1 Inventarizacija in zaščita naravnih vrednot, oziroma vrstne raznolikosti

4.4/2 Regijski park Mura

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Podjetniška razvojna agencija;
- Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine;
- Občani;
- Druge institucije.

Terminski načrt

<i>Aktivnost</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava projektne dokumentacije	2004-2008
Fazna realizacija	2004-2008

Kratek opis

Trajnostno - sonaravni razvoj območja ob optimalni komercializaciji naravnih vrednot v turistične namene ter ohranjanje naravnega ravnovesja in biotske raznovrstnosti z zagotavljanjem trajnostnega gospodarjenja z rastlinskimi in živalskimi vrstami so glavne naloge tvorcev krajinskih parkov. Ob tem pa je potrebno popularizirati varstvo okolja in naravne dediščine.

4.5 Podprogram: Revitalizacija reguliranih odsekov vodotokov**Cilji**

Izboljšati naravne pogoje vodotokov in obrežnega prostora. Izboljšati kakovost vode v vodotokih. Izboljšati vidne značilnosti prostora. Ohranitev območij naravnih vrednot, ki so avtohtone, redke, pestre itd. Bogatenje podtalnice. Zagotoviti vire vode za namakanje. Izboljšati vodooskrbo.

Indikatorji

Kakovost vode, mikroklima, vidne značilnosti, novi biokoridorji; vzdrževana in ohranjena območja naravnih vrednot; količina in kakovost pitne vode, mikroklima;

Projekti

4.5/1 Vzdrževanje odvodnih jarkov

4.5/2 Sanacija in revitalizacija onesnaženih vodotokov

4.5/3 Sanacija oz. vzdrževanje odvodnih jarkov in ureditev vetrobranskih pasov

4.5/4 Urejanje vodnih zadrževalnikov in namakanje

4.5/5 Sanacija odvodnih jarkov in ureditev vetrobranskih pasov

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Ministrstvo za kmetijstvo;
- MOPE;
- Druge institucije.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava projektov in fazna realizacija projektov	2004-2008
Zagon projektov	2004-2008
Fazna realizacija po prioritetah	2004-2008

Kratek opis

Izhodišče so vedno večji problemi s sušo in izpadom pridelka ter zmanjševanje nivoja podtalnice v sušnih obdobjih. Cilj aktivnosti je odpraviti probleme zaradi pomanjkanja padavin, odpraviti posledice dolgoletnega onesnaževanja vodotokov/potoko ter zagotovitev pogojev za ponovno vzpostavitev naravnega ravnovesja in biotske raznovrstnosti vodne in obvodne flore in favne.

5 Glavni program: Izboljšanje in razvoj infrastrukture

5.1 Podprogram: Izboljšanje prometne infrastrukture v občini

Cilji

Izboljšava prometne varnosti udeležencev v cestnem prometu (križišča, hodniki za pešce, kolesarske steze, javna razsvetljava), urejanje prometnih režimov, povezava kolesarskih poti za krepitev turistične ponudbe območij s tematskimi potmi; avtobusna postajališča ipd. Ureditev železniškega prometa.

Indikatorji

Zgrajeni infrastrukturni objekti, nova in obstoječa prometna signalizacija;

Projekti

- 5.1/1 Pločnik Spodnji Ivanjci II. Faza
- 5.1/2 Ureditev krožnega križišča G1-3/366 v Gornji Radgoni
- 5.1/3 Modernizacija ceste JP 604960 Panonska ulica, med bloki
- 5.1/4 Modernizacija ceste LZ 105250 Pintaričeva
- 5.1/5 Modernizacija ceste JP 606311 Plitvički vrh
- 5.1/6 Modernizacija ceste LK 105140 Maistrov trg – odsek policijska postaja
- 5.1/7 Modernizacija ceste JP 604030 Podgorje – Stražišar – Zgornje Konjišče
- 5.1/8 Modernizacija ceste JP 605550 Črešnjevci – proti Upravi Radgonskih Goric
- 5.1/9 Modernizacija ceste JP 606110 KS Negova - Kaučič
- 5.1/10 Modernizacija ceste KS Apače – cesta Črnci – Žepovski travniki - grad
- 5.1/11 Modernizacija ceste LC 344022 KS Spodnji Ivanjci – Melanjski vrh - Očeslavci

- 5.1/12 G1-3 križišče pri starem Petrolu
- 5.1/13 G1-3 Gornja Radgona – Mele – Radenci (ureditev ceste)
- 5.1/14 R2-438; Apače – Segovci (rekonstrukcija)
- 5.1/15 LZ 105202 Delavska pot
- 5.1/16 LC 104061 Črešnjevci – pločnik in javna razsvetljava
- 5.1/17 JP 704670 Lokavec – Pogled
- 5.1/18 LC 344022 Očeslavci – Melajnski vrh
- 5.1/19 G2-110; Gornja Radgona – meja z Avstrijo
- 5.1/20 JP 606640 Gornja Radgona – cesta Ob potoku
- 5.1/21 JP 606110 Stavešinci – Gornji Ivanjci
- 5.1/22 JP 604520 Drobtinci – domačija Dobravc
- 5.1/23 JP 605620 Ptujška cesta
- 5.1/24 LC 104011 Plitvički vrh – Lešane
- 5.1/25 JP 605910 Negovska vas - Mujkec
- 5.1/29 Izgradnja nadomestne železniške proge, vključno s potrebnimi spremljajočimi objekti in zagotavljanje varnega prečkanja le-te
- 5.1/26 JP 605420 in SP 605430 (Police – Simič)
- 5.1/27 JP 605200 in JP 605240 (O.Š. Gornja Radgona – Police – Tišič)
- 5.1/28 LC 104013 (Janhova – Nasova)

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Javna agencija za železniški promet;
- MOPE;
- Zainteresirani soinvestitorji;
- Druge institucije.

Terminski načrt

<i>Aktivnost</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava dokumentacije in soglasij	2004-2008
Fazna realizacija po prioritetah	2004-2008

Kratek opis

Pri tem podprogramu gre predvsem za aktivnosti na področju asfaltiranja makadamskih cest, preplastitev le-teh, izgradnjo pločnikov, kolesarskih stez, avtobusnih postajališč, železniških povezav, javno razsvetljava, ne nazadnje tudi aktivnosti za izgradnjo nadomestne železniške proge.

5.2 Podprogram: Posodabljanje telekomunikacijskega omrežja

Cilji

Omogočanje izvedbe najbolj izpopolnjenih in najnovejših telekomunikacijskih tehnologij in opreme v komuniciranju in informatiki.

Indikatorji

Pokritost površine območja, število uporabnikov najsodobnejše telekomunikacijske tehnologije;

Projekt

5.2/1 Razvoj telekomunikacij

Nosilci izvajanja programa

- Telekomunikacijska podjetja;
- Občani;
- Druge institucije.

Terminski načrt

<i>Aktivnost</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Realizacija projekta	2004-2008

Kratek opis

Glavni namen podprograma je izboljšanje telekomunikacijskih povezav na področju občine. To pomeni izgradnjo oz. povečanje števila telefonskih priključkov, priključkov na internet ter priključkov na CATV omrežje.

5.3 Podprogram: Posodabljanje elektro omrežja**Cilji**

Izboljšanje elektro omrežja v občini in nadomestitev starih distribucijskih sistemov in omrežij z varnejšimi. Nadoknaditi zaostanke potrebnih vlaganj in s tem omogočiti kvalitetnejšo in varnejšo dobavo energije.

Indikatorji

Število novih visokonapetostnih in srednjenapetostnih povezav in trafo postaj; dolžina in kvaliteta obnovljenega in kabliranega omrežja;

Projekta

5.3/1 Posodobitev elektro omrežja

Nosilci izvajanja programa

- Elektro Maribor;
- Zainteresirani soinvestitorji.

Terminski načrt

<i>Aktivnost</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Fazna realizacije projekta	2004-2008

Kratek opis

Glavni namen podprograma je izboljšanje elektro distribucije in s tem povečana varnost sistemov in manjše izgube zaradi joulove toplote in ostalih efektov pri distribuciji.

III STRATEGIJA RAZVOJA SOCIALNEGA OKOLJA

Seznajati in izobraževati občane v skrbi za zdravje, dobro telesno in duševno počutje. Omogočati izražanje svojih talentov, sposobnosti, v določenih programih v vrtcih, osnovnih šolah, društvih. Omogočiti in pomagati pri pridobivanju čim kvalitetnejšega izobraževanja, dodatnih oblik in načinov pridobivanja novih znanj za vse starostne skupine občanov. Pomagati vsem, ki so pomoči potrebni, še zlasti mladim.

1 Glavni program: Izboljšanje zdravja občanov**1.1 Podprogram: Razvoj varovanja zdravja in zdravstvene pismenosti****Cilji**

Z zastavljenimi aktivnostmi vzpodbuditi zdrav življenjski slog, pomen gibanja in seznanjanje občanov o škodljivosti vseh vrst zasvojenosti. Preventivno izboljševanje stanja na področju krepitve zdravja in zdravstvene pismenosti.

Indikatorji

Število vključenih občanov in institucij v posamezne programe.

Projekti

- 1.1/1 Programi promocije za zdravje občanov
- 1.1/2 Programi vzpodbujanja in izvajanja za zdravje občanov
- 1.1/3 Programi sodelovanja institucij za varovanje zdravja
- 1.1/3 Programi pomoči nevladnim organizacijam/društvom

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota;
- Zdravstveni dom Gornja Radgona;
- Center za socialno delo;
- nevladne organizacije.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava projektov in programov, izvajanje nekaterih že zastavljenih aktivnosti	2004-2008
Izvajanje projektov in programov	2004-2008

Geografsko območje

Občina Gornja Radgona

Kratki opis

Na zdravje, telesno, duševno, duhovno in socialno, je možno vplivati z javno zdravstvenimi aktivnostmi, pa tudi z drugimi oblikami in načini, ki ustvarjajo možnosti in pogoje za zdravo osebnost. Aktivnosti je potrebno usmerjati v izvajanje preventivnih in izobraževalnih programov ter pridobitev oziroma vključevanje ustreznih strokovnjakov za določena področja pomoči. Vzpodbujati je potrebno sodelovanje različnih institucij, ki so usmerjene v krepitev zdravja občanov.

1.2 Podprogram: Razvoj infrastrukture zdravstvenega varstva

Cilji

Gre za zagotavljanje potrebne infrastrukture za izvajanje zdravstvenega varstva in zagotavljanje pravice enakosti do dostopnosti zdravstvenega varstva.

Indikatorji

Objekti za preventivno /sekundarno zdravstveno varstvo.

Projekti

- 1.2/1 Zagotavljanje infrastrukture (prostorov) za izvajanje programov
- 1.2/2 Prenova Zdravstvene postaje Apače
- 1.2/3 Pridobitev in ureditev prostorov za lekarniško dejavnost v Apačah

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Zdravstveni dom;
- Ministrstvo za zdravstvo;
- Pomurske lekarne.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava projektov	2004-2008
Izvajanje projektov	2004-2008

Geografsko območje

Občina Gornja Radgona

Kratek opis

Za izvajanje programov za zdravje je potrebno zagotoviti/določiti prostore, kjer se bodo programi lahko izvajali. Zagotavljanje prostorov za izvajanje zdravstvenega varstva na primarni ravni bo s sanacijo Zdravstvene postaje Apače zaključeno. Za potrebe preskrbe z zdravili (lekarne) je potrebno v Apačah zagotoviti ustrezne prostore.

1.3 Podprogram: Razvoj socialno zdravstvenih preventivnih programov in infrastrukture

Cilji

Z zastavljenimi aktivnostmi izboljšati zdravje ogroženih skupin, izboljšati socializacijo marginalnih družbenih skupin ter vzpodbuditi humanitarne dejavnosti na tem področju v povezavi s preventivnim in sekundarnim zdravstvenim varstvom. Zagotavljanje strokovne pomoči ljudem v stiski ter animacija občanov za prostovoljno humanitarno delo. Razvoj socialno preventivnih programov.

Indikatorji

Število socialno zdravstvenih preventivnih programov, število vključenih občanov;

Projekti

1.3/1 Programi ugotavljanja obsegov in vrst zasvojenosti

1.3/2 Programi izvajanja pomoči zmanjševanja obsega in stanja zasvojenosti

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Društva;
- Zdravstveni dom;
- Center za socialno delo;
- Zavod za zdravstveno varstvo;
- Druge institucije.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava in izvedba programov	2004-2008

Geografsko območje

Območje Gornja Radgona

Kratek opis

S projektom želimo ugotoviti obsege in vrste zasvojenosti ter pomagati pri pripravi in izvajanju programov, ki bodo obsege zasvojenosti zmanjševale oziroma se obsegi ne bodo povečevali.

2 Glavni program: Razvoj izobraževanja

2.1. Podprogram: Izobraževanje in vzgoja predšolskih otrok

Cilji

Širjenje obzorij predšolskih otrok in njihova socializacija. Pridobivanje znanj in veščin za krepitev socialnega, duševnega in telesnega blagostanja. Komunikativnost in dvig samozavesti otrok v Vrtcu Manka Golarja Gornja Radgona. Zagotavljanje osnovnih prostorskih pogojev.

Indikatorji

Število vključenih otrok, pripravljene in izvedeni programi, uspešnost otrok v nadaljnjem izobraževanju;

Projekt

- 2.1/1 Rekonstrukcija in obnova objekta v Apačah / Gornji Radgoni
- 2.1/2 Programi za predšolske otroke

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport;
- Vrtec Manka Golarja Gornja Radgona;
- Druge institucije.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava projektov	2004-2008
Fazna realizacija po prioritetah	2004-2008

Geografsko območje

Občina Gornja Radgona

Kratek opis

Da bi otrokom lahko nudili večjo varnost, je pogoj, da obnovimo že zastarele objekte. Za dvig samozavesti in spodbujanje le-te, bodo sofinancirani različni programi za predšolske otroke, vse z namenom ustvarjanja boljših osnov in temeljev za uspešnejše nadaljnje izobraževanje.

2.2. Podprogram: Izobraževanje in vzgoja šolajoče se mladine

Cilji

Pridobivanje znanj in veščin za krepitev socialnega, duševnega in telesnega blagostanja. Povečanje raznovrstnosti izvenšolskih programov/dejavnosti. Povečati število vključenih v

programe in dejavnosti. Promocija dosežkov in rezultatov. Zagotavljanje ustreznih prostorskih pogojev.

Indikatorji

Število programov za dvig kakovosti življenja; število izven šolskih dejavnosti; število otrok vključeni v izven šolske dejavnosti;

Projekti

- 2.2/1 Izvedba programov za dvig kakovosti življenja mladine
- 2.2/2 Preučitev vsebin možnih programov za uvedbo srednješolskega ali poklicnega programa
- 2.2/3 Usposabljanje mentorjev mladih raziskovalcev
- 2.2/4 Preučitev možnosti za ustanovitev in delovanje Mladinskega raziskovalnega tabora
- 2.2/5 Stimuliranje dosežkov otrok in mladine
- 2.2/6 Vzpostavitev povezave s šolami in spremljanje uspehov mladine in študentov
- 2.2/7 Rekonstrukcija in obnova šolske stavbe in okolice OŠ Gornja Radgona

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Podjetniško razvojna agencija;
- Osnovna šola;
- Srednje šole in fakultete;
- Ljudska univerza;
- Zveza prijateljev mladine;
- Center za socialno delo;
- Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport;
- Zavod za zaposlovanje;
- Regionalni center ZOTKS s sedežem v Murski Soboti;
- Pomurski ekološki center;
- Podjetja;
- Druge institucije, društva.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava projektov	2004-2008
Realizacija po prioritetah in fazah pripravljenosti	2005-2008

Geografsko območje

Občina Gornja Radgona

Kratek opis

Otrokom in mladini je potrebno poleg osnovnih pogojev za izobraževanje nuditi tudi druge oblike programov, v katerih bodo spoznali in razvijali svoje sposobnosti in zanimanje; se seznanili kako postati srečen, zadovoljen in uspešen; s stimulacijo podpirati, da bo čim več mladine vključeno v programe; razvijati posebne sposobnosti mladine, jim omogočiti razvoj, jih tudi stimulirati ter zagotoviti prostorske pogoje za izvajanje programov.

2.3 Podprogram: Izboljšanje kadrovske strukture

Cilji

Gre za vključevanje v izobraževalne programe ter programe usposabljanj, prekvalifikacij za poklice, po katerih je povpraševanje v občini in/ali možnost zaposlitve na področjih, za katere je ugotovljena možnost razvoja v občini. Spodbujati izobraževanje na višjih nivojih.

Indikatorji

Izobrazbena struktura iskalcev zaposlitev; število prezaposlitev in zaposlitev po končanih programih usposabljanj, prekvalifikacijah; število diplomantov srednjih, visokih in univerzitetnih programov, število vključenih v različne programe;

Projekt

- 2.3/1 Spodbujanje izobraževanja mladine v iskane poklice
- 2.3/2 Spodbujanje vključevanja v usposabljanje in prekvalifikacije za pridobitev zaposlitve
- 2.3/3 Usmerjanje mladih v čim višje oblike izobraževanja
- 2.3/4 Spodbujati vpis na štiriletne srednje šole
- 2.3/5 Spodbujati izobraževanje v oddelkih poklicnih šol, za obrtne poklice
- 2.3/6 Program štipendiranja

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Podjetniško razvojna agencija;
- Osnovne šole,
- Srednje šole in fakultete;
- Ljudska univerza,
- Zveza prijateljev mladine,
- Center za socialno delo;
- Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport;
- Zavod za zaposlovanje;
- Podjetja;
- Druge institucije, društva.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Realizacija po prioritetah	2004-2008

Geografsko območje

Občina Gornja Radgona

Kratek opis

Z ustreznim sistemom štipendiranja usmerjati izobraževanje mladih, da se bodo usmerili v poklice, ki so potrebni za realizacijo programov v podjetjih ali razvojnih programov občine. Zainteresiranim osebam je glede na povpraševanje po ustreznih kadrih in kadrih za razvoj občine, potrebno omogočiti pridobitev znanj za pridobitev zaposlitve. Sodelovati pri spodbujanju vpisa v višje programe izobraževanja.

2.4 Podprogram: Razvoj vseživljenjskega izobraževanja in usposabljanja

Cilji

Pridobivanje dodatnih znanj v poklicu. Pridobivanje kreativnih znanj.

Indikatorji

Število udeležencev vključenih v izobraževanja. Število kreativnih izobraževanj.

Projekt

- 1.4/1 Programi za pridobitev dodatnih znanj
- 1.4/2 Programi za pridobitev kreativnih znanj

Nosilci izvajanja programa

- Podjetniško razvojna agencija;
- Občina Gornja Radgona;
- OGZ;
- OOZ;
- Ljudska univerza;
- Zavod za zaposlovanje;
- Center za socialno delo;
- Druge institucije.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava projektov	2004-2008
Realizacija po prioritetah	2004-2008

Geografsko območje

Občina Gornja Radgona

Kratek opis

Hiter razvoj na vseh področjih terja nenehno izobraževanje in pridobivanje dodatnih znanj. Za dvig kakovosti življenja občanov se izobraževanje usmerja v pridobitev kreativnih znanj, lahko pa tudi veščin, ki jih občani potrebujejo tudi za osebni razvoj.

3 Glavni program: Razvoj športa in rekreacije

Cilji

Gre za pospeševanje čim večje vključitve otrok, mladine in odraslih v redne športne aktivnosti in rekreativne programe. Izobraževanje kadrov ter zagotavljanje in vzdrževanje športne in rekreacijske infrastrukture.

Indikatorji

Število vključenih v redno vadbo in rekreativne programe; število aktivnega usposobljenega strokovnega kadra;

Projekti

- 3/1 Analiza stanja s predlogom institucionalne organiziranosti športa
- 3/2 Spodbujanje delovanja društev in izvajanja programov
- 3/3 Spodbujanje programov izobraževanj
- 3/4 Promocija športa
- 3/5 Ureditev Športno rekreativnega centra Trate

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Športna društva;
- Športna zveza;
- Ministrstvo za zdravje;
- Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport;
- Podjetja;
- Druge institucije.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava in izvedba programov	2004-2008

Geografsko območje

Občina Gornja Radgona

Kratek opis

Dejavnost športa in rekreacije je izredno pomembna za zdravje občanov, kakor tudi za oblikovanje osebnosti. Da bi pripravili predlog ustrezne organiziranosti institucije, ki bo vodila aktivnosti za čim kvalitetnejše izvajanje programov in s tem povezano zagotavljanje pogojev, je potrebna predhodna analiza stanja, s pripravo predloga, temelječega tudi na usmeritvah države in stroke. Na ŠRC Trate se izvaja veliko število športnih aktivnosti, vendar pa površine niso urejene in jih ni dovolj. Nadaljnji pogoj, da se športna dejavnost kvalitetno razvija, pa je zagotovitev strokovnega kadra.

4 Glavni program: Razvoj Kulture in umetnosti

4.1 Podprogram: Razvoj infrastrukture za delovanje na področju kulture in umetnosti

Cilji

Obnova in gradnja kulturnih objektov. Zagotovitev infrastrukture in opreme. Spodbujanje nastajanja in delovanja civilnih organizacij. Izobraževanje kadra. Spodbujanje čezmejnega sodelovanja in skupnih projektov na obeh straneh meje.

Indikatorji

Povečanje števila delovnih prostorov in površin namenjenih kulturno – umetniškimi dejavnostim. Število ustvarjalcev. Število predstav in prireditev, število obiskovalcev, Število izobraževanj.

Projekti

- 4.1/1 Prenova Špitala
- 4.1/2 Stalna muzejska zbirka
- 4.1/3 Obnova Kulturnih domov (Gornja Radgona in Apače)
- 4.1/4 Spodbujanje delovanja društev in skupin
- 4.1/5 Spodbujanje programov izobraževanj

Nosilci izvajanja programa

- Podjetniško razvojna agencija;
- Občina Gornja Radgona;
- Pokrajinski muzej Murska Sobota;
- Galerija Murska Sobota;
- Društva;
- ZKDiS;
- Ministrstvo za kulturo;
- Zavod za varovanje naravne in kulturne dediščine.

Terminski načrt

<i>Aktivnost</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Izdelava projektne tehnične dokumentacije ter investicijskega programa	2004-2008
Gradnja / opremljanje	2004-2008
Izvajanje kulturno-umetniških dejavnosti	2004-2008

Geografsko območje

Občina Gornja Radgona

Kratek opis

Aktivnosti so usmerjene v obnovo Špitala v celoti z namenom postavitve stalne muzejske zbirke, z odprtim depojem ter možnostjo izvajanja galerijske dejavnosti. Tudi oba kulturna

domova sta potrebna prenove. Za razvoj kulturne dejavnosti je potrebno nenehno izobraževanje ter spodbujanja vseh oblik kulturne dejavnosti. Še večji povdarek bo na sodelovanju doma in v tujini.

4.2 Podprogram: Ohranjanje kulturne dediščine

Cilji

Ohraniti naravno, zgodovinsko, etnološko in kulturno dediščino za prihodnje rodove ter razširitev turistične ponudbe občine. Povečanje vključitve obstoječih kulturnih objektov v turistično ponudbo. Vključevanje ponudbe v širšo ponudbo regije in druge turistične projekte.

Indikatorji

Število objektov vključenih v turistično ponudbo, število obiskovalcev / turistov, število prireditev;

Projekti

- 4.2/1 Obnova kužnih znamenj
- 4.2/2 Ohranjanje kulturno-etnološke dediščine
- 4.2/3 Vključevanje kulturne dediščine v turistične programe

Nosilci izvajanja programa

- Podjetniško razvojna agencija;
- Občina Gornja Radgona;
- Društva;
- Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine;
- Ministrstvo za kulturo;
- Občani;
- Druge institucije in podjetja.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Evidentiranje znamenitosti in vključevanje v izvedbo projektov	2004-2008

Geografsko območje

Občina Gornja Radgona

Kratek opis

Občina Gornja Radgona ima izjemno kulturno dediščino, ki je širšemu krogu ljudi nepoznana. Znamenitosti je treba ohranjati in čuvati ter jih obenem tudi vključiti v našo turistično ponudbo. Kulturni spomeniki – še posebej kužna znamenja, ki izpričujejo zgodovino tega območja so v slabem stanju, podvržena negativnim vplivom prometa in s tem nenehnemu propadanju. Aktivnosti bodo na začetku usmerjene v obnovo, kasneje pa predvsem v vzdrževanje stanja in predvsem v iskanje in izvajanje ustreznih vsebin.

4.3 Podprogram: Promocija kulture in umetnosti

Cilji

Prepoznavnost občine kot kulturnega subjekta, popularizacija kulture in umetnosti med prebivalstvom, še posebej mladino.

Indikatorji

Število predstavitvenih projektov, število vključene mladine;

Projekt

4.3/1 Spodbujanje promocije kulture in umetnosti

4.3/2 Priprava programa razvoja kulture in umetnosti

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- ZKDiS;
- Podjetniško razvojna agencija;
- Kulturne organizacije in društva;
- Ministrstvo za kulturo;
- Druge institucije.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava projektov	2004-2008
Vzpodbujanje delovanja organizacij civilne družbe	2004-2008

Kratek opis

Povečati interes in zagotoviti možnosti, da lahko zlasti mladi svoje umetniške talente nadgrajujejo v delujočih ali v novoustanovljenih društvih ali skupinah ter pripraviti program razvoja kulture in umetnosti. Povezovanje in izmenjava izkušenj doma in s tujino.

5 Glavni program: Razvoj socialne pomoči

5.1 Podprogram: Razvoj programov socialne pomoči

Cilji

Povečanje števila novih programov socialne pomoči in drugih oblik socialnih programov za dvig kakovosti življenja vseh starostnih struktur prebivalstva.

Indikatorji

Število programov; število vključenih v programe;

Projekt

- 5.1/1 Vzpodbujanje novih programov in oblik delovanja
- 5.1/2 Vzpodbujanje razvoja skupin za samopomoč
- 5.1/3 Vzpodbujanje priprave in izvajanja kompleksnejših programov socialne pomoči

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Zavod za zdravstveno varstvo;
- Center za socialno delo;
- Zdravstveni dom;
- Društva;
- Podjetniško razvojna agencija;
- Druge institucije.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava projektov in programov	2004-2008
Izvajanje projektov in programov	2004-2008

Geografsko območje

Občina Gornja Radgona

Kratek opis

Aktivnosti bodo usmerjene v spodbujanje realizacije novih programov, predvsem specifičnim ciljnim skupinam, za izboljšanje dviga kvalitete življenja občanov.

5.2 Podprogram: Razvoj infrastrukture za marginalne družbene skupine**Cilji**

Socializacija oziroma resocializacija marginalnih družbenih skupin ter ustvarjanje pogojev za dvig kakovosti življenja marginalnih družbenih skupin.

Indikatorji

Obseg površin, število vključenih občanov;

Projekt

- 5.2/1 Izgradnja doma starejših občanov
- 5.2/2 Zagotovitev infrastrukture za delovanje mladih
- 5.2/3 Urejanje in vzdrževanje stanovanjskih površin
- 5.2/4 Programi sofinanciranja infrastrukture gasilskih društev

Nosilci izvajanja programa

- Občina Gornja Radgona;
- Ministrstva.

Terminski načrt

<i>Aktivnosti</i>	<i>Obdobje po letih</i>
Priprava projektov in programov	2004-2008

Geografsko območje

Občina Gornja Radgona

Kratek opis

Starejša populacija v bližnji okolici nima doma starejših občanov, v katerem bi preživljala starost. Mladi pa za aktivno in kvalitetno preživljanje prostega časa nimajo ustreznih prostorov, kar je za izvajanje programov osnovnega pomena. Obnavljanje in vzdrževanje neprofitnih in socialnih stanovanjskih površin.

5. ZAKLJUČEK

5.1 Aktivnosti za realizacijo razvojnega programa:

- zbiranje vseh potrebnih informacij,
- usklajevanje potreb in želja,
- pripravljane vseh potrebnih dokumentov,
- usposabljanje ljudi / kadrov za pripravo projektov,
- pripravljane ustreznih projektov,
- kandidiranje s projekti v državi in v Evropski uniji,
- zagotavljanje domačih in tujih virov sredstev,
- delovanje na dinamičen in odprt način,
- omogočanje pogojev za razvoj;

Vizija razvoja je nastavljena dolgoročno in kompleksno. Strategije na posameznih področjih so zastavljene na krajši rok. V skladu s sprejetimi strategijami je potrebno uskladiti občinske akte in sicer na področju varovanja okolja in posegov v prostor; na področju socialnega okolja s pravilniki in programi z instrumenti podpore realizacije ciljev in projektov. Za razvoj gospodarstva, turizma in kmetijstva – podeželja bodo pripravljene konkretni projekti razvoja, ukrepe podpore in pospeševanja. Programi in podprogrami, ki se izvajajo za doseg ciljev, so nastavljeni sistematično in pregledno, obseg in njihovo število je odvisno od letne prioritete izvajanja in virov financiranja (sofinanciranja). Ob tem ne gre pozabiti za prepletenost programov in medsebojno povezanost, zato določenih programov ne bo mogoče realizirati brez uresničevanja drugih.

5.2 Spremljanje izvajanja razvojnega programa

Spremljanje izvajanja realizacije projektov se izvaja letno po posameznih indikatorjih, na osnovi katerih se izdelava letno poročilo o izvajanju občinskega razvojnega programa s podatki o dosegu ciljev, stanju na posameznem programu oz. projektu in informacijah o ovirah in težavah s predlogi sprememb, če prihaja do odstopanj od načrtanega.

Letno poročilo se predloži Občinskemu svetu.

6. PRILOGE

Tabela št.3: Zaposlene osebe v podjetjih in drugih organizacijah v Gornji Radgoni

	Skupaj	Stopnja strokovne izobrazbe										
		Visoka			Višja	Srednja	Nižja	VKV	KV	PKV	NKV	Neznano
		Doktor	Magister	Ostalo								
1999	3094	3	6	155	238	828	41	34	949	183	641	16
M	1611	2	4	73	89	362	7	27	566	76	392	13
Ž	1483	1	2	82	149	466	34	7	383	107	249	3
2000	3193	4	11	185	235	859	41	29	981	175	657	16
M	1638	3	7	88	86	367	7	23	586	70	388	13
Ž	1555	1	4	97	149	492	34	6	395	105	269	3
2001	3226	5	9	210	226	873	37	23	996	164	670	13
M	1660	4	5	103	87	370	8	18	597	64	394	10
Ž	1566	1	4	107	139	503	29	5	399	100	276	3
2002	3245	6	7	256	211	869	35	24	1025	157	643	12
M	1677	5	3	121	82	368	8	19	630	59	373	9
Ž	1568	1	4	135	129	501	27	5	395	98	270	3

Vir: SURS, Statistični register delovno aktivnega prebivalstva, 2003

Tabela št.7: Razvrstitev gospodarskih družb v občini Gornja Radgona po dejavnosti

	1999	2000	2001	2002
A-kmet.,lov,goz.	5	7	7	8
D-predelovalne	26	22	24	28
F-gradbeništvo	9	10	12	11
G-trgovina	59	56	55	48
H-gostinstvo	7	8	7	6
I-promet, sklad.	10	11	11	10
J-fin.posredniš.	-	-	1	1
K-nepremičnine	23	24	24	26
M-izobraževanje	2	2	2	2
N-zdravstvo	2	4	4	4
Skupaj	143	144	147	144

Vir: AJPES, Izpostava Murska Sobota, 2003

Tabela št.8: Razvrstitev gospodarskih družb v občini Gornja Radgona po številu zaposlenih

	1999	2000	2001	2002
A-kmet.,lov,goz.	208	218	236	269
D-predelovalne	1.137	1.157	1.249	1.275
F-gradbeništvo	237	257	284	281
G-trgovina	166	216	185	146

H-gostinstvo	16	20	15	13
I-promet, sklad.	67	66	65	25
J-fin.posredniš.	-	-	1	0
K-nepremičnine	60	54	56	55
M-izobraževanje	5	6	5	6
N-zdravstvo	3	71	75	10
Skupaj	3.898	4.065	4.172	4.082

Vir: AJPES, Izpostava Murska Sobota, 2003

Tabela št.9: Razvrstitev gospodarskih družb v občini Gornja Radgona po čistem prihodku od prodaje v mio SIT

	1999	2000	2001	2002
A-kmet.,lov,goz.	2.413	2.747	2.858	5.797
D-predelovalne	12.555	13.609	16.160	17.607
F-gradbeništvo	3.032	4.055	5.294	5.038
G-trgovina	3.836	5.851	5.508	2.789
H-gostinstvo	124	167	125	80
I-promet, sklad.	720	887	769	560
J-fin.posredniš.	-	-	3	2
K-nepremičnine	878	899	821	820
M-izobraževanje	28	34	36	37
N-zdravstvo	57	563	1.073	207
Skupaj	25.642	31.012	34.647	34.941

Vir: AJPES, Izpostava Murska Sobota, 2003

Tabela št.13: Družinske kmetije po rabi kmetijskih zemljišč (1.del)

	Vsa zemljišča		Vsa kmet.zemljišča		Njive in vrtovi	
	Družin.kme	Površina ha	Družin.kme	Površina ha	Družin.kme	Površina ha
Slovenija	86.334	918.908	86.320	456.214	80.799	150.178
Pomurje	11.782	76.807	11.780	57.622	11.430	43.001
Gornja Radgona	962	6.567	962	5.067	923	3.504

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev, leto 2000

Tabela št.14: Družinske kmetije po rabi kmetijskih zemljišč (2.del)

Kmečki sadovnjaki		Intenzivni sadovnj.		Vinogradi		Travniki, pašniki	
Družin.kme	Površina ha	Družin.kme	Površina ha	Družin.kme	Površina ha	Družin.kme	Površina ha
61.132	7.813	4.956	3.607	35.107	13.786	74.183	280.829
8.928	1.538	409	236	5.933	1.315	8.028	11.530
439	124	9	6	450	211	720	1.220

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev, leto 2000

Vrste kultur na njivah so predstavljene v naslednjih štirih tabelah.

Tabela št.15: Družinske kmetije po rabi njiv (1.del)

	Njive in vrtovi		Žita za prid.zrnja		krompir	
	Družin.kme	Površina ha	Družin.kme	Površina ha	Družin.kme	Površina ha
Slovenija	80.799	150.178	55.874	85.852	58.353	8.799
Pomurje	11.430	43.001	10.841	31.626	6.714	1.032
Gornja Radgona	923	3.504	879	2.898	334	37

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev, leto 2000

Tabela št.16: Družinske kmetije po rabi njiv (2.del)

	Industrij.rastline		Krmne rastline		zelenjava	
	Družin.kme	Površina ha	Družin.kme	Površina ha	Družin.kme	Površina ha
Slovenija	12.696	10.029	39.380	41.035	54.882	2.876
Pomurje	7.415	5.365	4.752	4.415	6.386	321
Gornja Radgona	406	250	207	288	355	21

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev, leto 2000

Tabela št.17: Družinske kmetije po površini poljščin (1.del)

	Pšenica		Ječmen		Koruza za zrnje	
	Družin.kme	Površina ha	Družin.kme	Površina ha	Družin.kme	Površina ha
Slovenija	30.814	28.691	21.316	11.293	44.784	41.945
Pomurje	9.155	13.805	5.441	3.447	9.701	12.691
Gornja Radgona	656	1.109	319	244	817	1.514

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev, leto 2000

Tabela št.18: Družinske kmetije po površini poljščin (2.del)

Krompir		Buče za olje		Sladkorna pesa		Silažna koruza	
Družin.kme	Površina ha	Družin.kme	Površina ha	Družin.kme	Površina ha	Družin.kme	Površina ha
58.353	8.799	10.190	2.144	3.744	6.509	16.554	24.892
6.714	1.032	6.241	1.400	2.369	3.921	2.452	3.252
334	37	359	92	75	156	119	223

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev, leto 2000

Tabela št.26: Standardne lokalne krajinske transferzale

Transferzala krajinskih značilnosti
Krajinska transferzala naravnih znamenitosti
Etnološka krajinska transferzala
Krajinska gastro kulinarična transferzala
Krajinska transferzala gradov in graščakov
Krajinska romarska pot
Po poteh krajinskih muzejev in galerij
Krajinska transferzala običajev, domače in umetne obrti ter spominkov

Krajinska transferzala turizma na kmetijah
Po krajinskih gozdnih poteh in kočah
Krajinska degustacijska pot
Jezerska rečna krajinska ponudba
Krajinska kolesarska transferzala
Krajinska pohodniška transferzala
Krajinska pohodniška transferzala
Krajinska transferzala športno rekreacijskih aktivnosti
Krajinska konjeniška transferzala
Krajinska pot znamenitih osebnosti
Krajinske tradicionalne prireditve

Vir: Zavod za turizem občine Gornja Radgona, Turistične transferzale, oktober 1999

Tabela št.27: Specializirane lokalne krajinske transferzale

Vinska cesta po Radgonsko Kapelskih gorica
Lov in ribolov v Gornji Radgoni
Slatinska pot
Čez drn in strn po Gornji Radgoni
Radgonska pohodna pot

Vir: Zavod za turizem občine Gornja Radgona, Turistične transferzale, oktober 1999

Tabela št.38: Število registrirano brezposelnih oseb, 31.12.2002 in junij 2003

Gornja Radgona	Število		Od vseh delež po starosti v %				
	Vsi	Ženske	Do 24	25-34	35-44	45-54	Nad 55
2002	1.092	537	23,0	24,7	17,3	25,0	10,0
2003	985	530	21,6	23,9	16,5	26,5	11,5

Vir: ZRSZ, Mesečne informacije, Letno poročilo

Tabela št.39: Registrirano brezposelne osebe v juniju 2003

Upravna Enota	Stanje konec meseca		Mesečno povprečje leta 2003	Indeksi rasti		
	December 2002	Junij 2003		Jun.2003 Dec.2002	Jun.2003 Jun.2002	I.-VI 2003 I.-VI.2002
Gor. Rad.	1.726	1.550	1.681	89,8	93,6	98,7

Vir: Mesečne informacije ZRSZ, Območna služba Murska Sobota, junij 2003

Tabela št.46: Pokrite športne površine v občini Gornja Radgona

Pokrite površine	
Šolska telovadnica OŠ Gor. Radgona	736
Šolska telovadnica OŠ Negova	288
Šolska telovadnica Partizan	251
Večnamenska športna dvorana Apače	965
Skupaj	2.240 m²

Vir: občina Gornja Radgona, 2003

Tabela št.47: Nepokrite športne površine v občini Gornja Radgona

Nepokrite površine	
Nogometna igrišča	68.544
Teniška igrišča	4.992
Košarkarska igrišča	768
Odbojkarska igrišča	300
Poligon za skejtanje	1.300
Ostale nepokrite površine v občini	8.728
Skupaj	84.662 m²

Vir: občina Gornja Radgona, 2003

OBČINSKI RAZVOJNI PROGRAM PRIPRAVIL:

EKONOMSKI INSTITUT MARIBOR
ekonomske raziskave in podjetništvo d.o.o.
Razlagova ulica 22, 2000 Maribor

Maribor, 13.5.2004

Viljenka Godina
direktorica